

LAIŠKAI LIETUVIAMS

Sąžinės balsas skelbia Dievo buvimą.

Religinis ir moralinis prisi-
ruošimas Moterystei.

Lietuvių jaunimas didmies-
čių įtakose.

Protestantiškos šeimos atsi-
vertimas.

Ar susidėjusieji gali gauti
išrišimą?

T U R I N Y S

VELYKŲ RYTĄ... — Redaktorius	97
SAŽINĖS BALSAS SKELBIA DIEVO BUVIMĄ — Ignas Naujokas	98
RYTMETINĖ DAINA (eil.) — J. Aug.-Vaičiūnienė	101
RELIGINIS - MORALINIS PRISIRENGIMAS MOTERYSTEI — Kan. V. Zakarauskas	102
LIETUVIŲ JAUNIMAS DIDMIESČIŲ ĮTAKOSE — P. Maldeilds	109
APELSINAMS ŽYDINT ... — Raganėlė	116
URUGVAJAUS LIETUVIŲ KOLONIJA — J. Bružikas, S. J.	118
AR DABAR NEĮVYKSTA STEBUKLŲ? AR TAI VAGYSTĖ? AR SUSIDĖ- JUSIEJI GALI GAUTI IŠRIŠIMĄ? KAIP PAŽINTI PAŠAUKIMĄ? — J. Vaišnys, S. J.	121
PROTESTANTIŠKOS ŠEIMOS ATSIVERTIMAS — Em. Greitaitienė	124
IŠ FILMŲ PASAULIO — S. K.	127
DĖL KO AŠ NEINU Į BAŽNYČIĄ?	128

"Laiškai Lietuviams" leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį, išskyrus liepos-rugpiūčio dvimėnesinį. Metinės prenumeratos kaina du doleriai. Atskiras numeris 20 centų.

Redaktorius — Juozas Vaišnys, S. J.

Redakcijos nariai: Jonas Borevičius, S. J.

ir Bruno Markaitis, S. J.

Administratorius — Petras Kleinotas, S. J.

Redakcijos ir Administracijos adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois.

Telefonas: HEmlock 4-1677.

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly except July and August, when bi-monthly, by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Tel. HEmlock 4-1677. Yearly subscription two dollars. Single copy 20 cents. Entered as second class matter at the Post Office at Chicago, 111. Additional office of mailing in Putnam, Conn.

N. P. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

Viršelis ir vinjetės Sesers M. Mercedes, S. S. C.

1955 M. BALANDŽIO (APRIL) MĖN

VOL. VI, NO. 4

V E L Y K Ų R Y T Ą

Kai Velykų varpas skelbia Prisikėlimo rytą, o iš pajuodusių ir apipuvusių lapų prasikala kvapi mėlyna žibutė, kai vėversys padangėse visa gerkle skardena ir savo linksmumu lenktynių eina su besišypsančiu saulės spinduliu, mes žinome, kad jau pavasaris. Nė nepajunta žmogus, kaip ir jis visai nejučiomis prie pavasario nuotaikos prisitaiko. Pasikeičia jo būdas, išvaizda ir mintys. Pajudrėja sąnariai, pralinksmėja veidas, ateina noras džiaugtis ir gyventi. Jis norėtų gyventi ir gyventi ir niekad nemirti. Mirtis?... Juk tai kažkoks nerealus sapnas... gal tik pesimistų pasaka?... Argi galima mirti, argi galima apie mirtį galvoti, kai visa gamta gimsta? Kam dar gimti, jeigu pas-kui reikėtų mirti? Juk ne mirčiai, bet gyvenimui gimstama.

Tai pavasariškos mintys. Ir visai teisingos. Iš tikrųjų, juk tik gyvenimui gimstama. Kai krito rudens lapai, atrodė, kad miršta gražioji vasaros gamta, miršta amžinai... Pralėkė trumpas žiemos akimirkėnis — ir štai iš po tų pačių nukritusių lapų kelia galvas jaunutės besišypsančios ir gyvenimu alsuojančios gėlės. Teisingai Marija Pečkauskaitė sakė: "Ak ne! Mirtis nėra baisi. Tai juokas, pasislėpęs už ašarų, džiaugsmas už sopulių, tai balžiedžio žiedas po sudžiūvusiais lapais" ("Sename Dvare").

Kas galėjo tikėti, kad iš po sudžiūvusių ir supelėjusių rudens lapų stiebsis į saulę kvapios pavasario gėlės? Ir žmogaus gyvenimas yra pavasario gėlė, tik laikinai rudens lapai ją gali paslėpti. Ateis pavasaris, ir ji vėl stiebsis į Saulę, kuriai ji yra skirta, kuriai ji auga ir žydi.

Tas varpas, kurs Velykų rytą Prisikėlimą skelbia, kartais suskamba ir kitokiais akordais. Jis praneša žmonėms, kad pageltusiais lapais uždengiam kokia nors žiedą užskleidusi, nuvytusi gėlė. Reti jo dūžiai aidi, liūliuoja viršum laukų, miestų ir namų. Rimtas jo garsas ir žmogui liepia pamąstyti, susikaupti ir pažvelgti į save. Argi ne tas pats varpas, o koks jo skirtingas skambesys! Juk nevienodai skamba "Requiem" ir "Alleluja". Bet jei pamąstysi, jei į tuos retus varpo dūžius geriau įsiklausysi, jeigu jų muziką suprasi, tada išgirsi, kad rimtai "Requiem" garsai yra tik introdukcija į linksmą, garbingą "Alleluja".

Redaktorius

SAŽINĖS BALSAS SKELBIA DIEVO BUVIMĄ

Moralinis įstatymas, esąs kiekvieno žmogaus sąžinėje, skelbia, kad yra Dievas, to įstatymo leidėjas. Tik Jis galėjo tą įstatymą į kiekvieno žmogaus sąžinę įrašyti. Apie mus auklėjantį ir moraliniai bei dvasiniai brandinantį Dievą poetas R. Maria Rilke sako: "Ich liebe dich, du sanftestes Gesetz, an dem wir reifen, da wir mit ihm ringen". Taip, tasai švelniausias Įstatymas, apie kurį jis čia kalba, tai Dievas, kurs per sąžinę į mus kreipiasi, kurs tuo būdu į mūsų kasdienį gyvenimą labai apčiuopiamai įeina ir duoda save pajusti.

Yra neginčijama tiesa, kad žmogus savo viduje jaučia tam tikrą dorovinį įstatymą, kurs jam nurodo skirtumą tarp to, kas dora ir kas nedora, kurs prieš nusikaltimą žmogų įspėja, kurs padarytą darbą įvertina ir, jeigu jis buvo nedoras, priekaištais kankina bei nerimą kelia. Tasai įstatymas, nuo mūsų nepriklausomas, nieku nepaperkamas, labai valdaviškai prabyla, mus įpareigodamas, reikalaujamas, grasindamas jam paklusti. Tai yra tartum už mus aukštesnės esybės pasiuntinys, kurs atsistoja mūsų akivaizdoje.

Užtenka tik pasiskaityti Šekspyro tragedijas ar Dostojevskio veikalus, kad galėtume giliau išvelgti į tą dorovinį įstatymą, kurs sąžinės šventykloje nuolat aidi, kurs mums, lyg valdovas, nuolat diktuoja. Tas sąžinės balsas kalba kiekvieno žmogaus sieloje. Nėra žmogaus, kad ir labai sugedusio, kurs bent kai kada nejautų vidaus nerimavimo, lenkiančio jo į tai, kas gera. Nėra taip doroviniai atbukusio žmogaus, kurio są-

žinės ilgainiui negalėtumei pažadinti. Jei kuris to dorovinio jausmo neturi, galima manyti, kad jis yra psichiškai nesveikas, nenormalus. Tiesa, sąžinės balso nuolat neklausant, galima jį labai atbukinti; nuolat prieš sąžinės diktavimus elgiantis, galima ją beveik visai nuslopinti ir piktame nurimti, tačiau visiškai ji niekad nenuslopinama ir nepašalinama. Ji visados pasilieka ir kartais, nors jau atrodo visai nuslopinta, neįtikima jėga iš naujo prabyla.

Tasai sąžinės įstatymas visur, visais laikais, visose tautose, nežiūrint jų civilizacijos ar kultūros laipsnio, esminiuose dalykuose pasilieka tas pats. Iš kurgi pagaliau tas dorovinis įstatymas galėtų kilti? Gal tikrai yra buvę primityvių tautų, beveik gyvuliškame stovyje, kurios jokių dorovinių sąvokų nėra turėjusios? Kartais taip tvirtina materialistai. Tad gal šis vidaus dorovinis įstatymas yra tik žmonijos išsiauklėjimo vaisius? Reikia pripažinti, kad tokioje nuomonėje yra dalis tiesos. Tikrai sąžinė pasiduoda auklėjimui, bet tuoj reikia pridėti, kad jos kilmė auklėjimu neišaiškinama. Auklėjimas turi daug įtakos sąžinės jautrumui. Juk yra begalinis sąžinės jautrumo skirtumas tarp šv. Aloyzo, kurs visą gyvenimą atgailavo dėl vieno kito vaikystės laikais pavogto menkniekio ir tarp tokio žmogaus, kurs veda palaidą gyvenimą, daugelį metų neina išpažinties ir pagaliau priėjęs prie klausyklos "neturi" ką sakyti. Yra didelis skirtumas tarp asketo, kurs kasdien savo sąžinę kontroliuoja uolia sąžinės sąskaita ir tarp to, kurs į savo vidų niekados nepažvelgia.

Nuo auklėjimo ar išsiauklėjimo priklauso taip pat ir savyje girdimo dorovinio įstatymo vienoks ar kitoks pritaikymo būdas konkrečiame gyvenime. Tėvų meilės pareigą, be abejo, jautė ir tos primityvios tautos, kurios savo pasenusius tėvus žudė, nes jos galvojo, kad senatvė yra taip sunki ir varginga, kad senų tėvų pašalinimas iš gyvenimo yra jiems geriausias patarnavimas. Tad visos tautos dorovinį įstatymą jaučia, tik kartais dėl klaidingo jo išaiškinimo klaidinamai jį ir gyvenimui pritaiko.

Tad auklėjimas gali padaryti sąžinę jautresnę ir tikslesnę, bet jis negali būti jos atsiradimo pradžia. Juk kas gi pagaliau yra auklėjimas? Ar tai kažkokio nebūto, pirmiau žmogaus prigimties neturėjo dalyko primetimas? Ne, auklėjimas tai yra jau esamų gerų žmogaus prigimties pradų stiprinimas, ugdymas, o neigiamybių slopinimas. Pagrindiniai dorovės principai žmogaus prigimčiai yra įgimti, todėl taip lengvai jie vaikui suprantami ir nereikalingi jokio aiškinimo. Doriniai sąžinės įstatymai nėra žmonių sukurti, nes visose tautose ir visais laikais esminiuose bruožuose jie yra tie patys. Jei sąžinė būtų žmonių padaras, įvairiose tautose ji turėtų skirtis net ir esminiuose dalykuose.

Jei sąžinė būtų auklėjimo, civilizacijos ar kultūros padaras, tai primityvios, jokios civilizacijos nepaliesotos tautos būtų pilno žvėriškumo stovyje. Tačiau taip nėra. Materialistų tvirtinimai apie kai kurių primityvių tautų visišką dorovinį laukiniškumą, geriau tas tautas patyrinėjus, pasirodė visiškai be pagrindo. Paaiškėjo, kad tos tautelės savo religinį ir dorovinį gyvenimą labai uoliai slepia nuo pašalinių akių. Buvo patirta, kad tik tie mokslininkai, kurie labai ilgam

laikui apsigyvena jų tarpe, kurie išmoksta jų kalbą ir įgyja pasitikėjimą, gali giliau išvelgti į jų gyvenimą. Taip mokslininkams ir misijonieriams atsivėrė pigmėjų ir kai kurių kitų tautelių vidujinis gyvenimas ir jo sąvokos. Paaiškėjo, kad tos tautelės, kurias materialistai laikė visiškai primityviomis doroviniu atžvilgiu, turinčios aukštas moralines sąvokas, kai kuriose srityse galinčios būti pavyzdžiu net mūsų civilizuotoms tautoms.

Kiti objektyvūs mokslininkai prieš dar įdomesnių išvadų. Jie įrodė, kad negalima kalbėti apie primityvių tautų dorovinį primityvumą ar visiškai žemą dorovės sąvoką ir toms tautoms civilizuojantis jų dorovinių sąvokų kilimą, nes, anot jų, dažnai buvo įrodyta, kad kuo kuri nors tautelė buvo primityvesnė, tuo jos dorovinės sąvokos buvo kilnesnės ir, toms tautelėms priimant civilizaciją, jų dorovinės sąvokos menkėjo ir skurdo. Tai faktai, kurie aiškiai kalba, kad dorovės sąvokos nėra žmonių padaras, kad jos savo pagrindiniuose bruožuose nepriklauso nuo žmonijos išsivystymo laipsnio.

Kad sąžinė nėra žmonių išsiauklėta ar sukurta, tai įrodo ir pats sąžinės pobūdis. Jei žmonės būtų patys sau sąžinę sukūrę, tai jie būtų ją susikūrę palankesnę, labiau pataikaujančią jų pageidimams. Juk dabartinė priekaištaujanti, teisianti ir kankinanti sąžinė nėra daugeliui maloni. Žmogiškai kalbant, tokia sąžinė tik sunkina gyvenimą. Tad negalima visai įsivaizduoti, kad tokią sąžinę būtų susikūrusi pati žmonija, kuri linksta tik į tai, kas malonu ir patogiu. Jei tokią sąžinę būtų padiktavę ir primetę tik kai kurie įstatymų leidėjai, kaip būtų galima išaiškinti, kad žmonija ją priėmė ir per tiek tūkstančių metų jos nenusikratė? Tad ar mums

neaiškėja, kad sąžinė ne nuo mūsų priklauso, kad ji yra surišta su žmogaus prigimtimi, kad ji yra duota paties prigimties autoriaus?

Sąžinė, mums nepataikaudama, bet reikalaujama paklusnumo, ateina pas mus, kaip aukštesnės galios atstovė. Štai kodėl šventieji jos teisiančiame balse girdėjo Kristaus skelbiamo Dievo — Teisėjo aidą; sąžinės kančiose jie jautė amžinų liepsnų atšvaistę. Todėl jų įsitikinimu niekur taip apčiuopiamai ir taip gyvenimiškai nesusitinka žmogus su Dievu, kaip sąžinėje. Tikrai moralinis įstatymas mumyse šaukiasi to įstatymo Leidėjo.

Sąžinės įstatymas labai stebino ir didįjį filosofą Kantą: "Moraline pareiga, tu kilnus, didysis varde, kuris nepataikauji, bet reikalauji pasidavimo, kurs netgi prieš valią, nors ne visada pasisekima, bet pagarbą sau laimi, kur yra tavo tavęs verta pradžia, kur yra tavo kilnaus kilimo šaknys?" Kitoje vietoje jis sako: "Du dalykai pripildo mane vis didesne pagarba ir didesniu nuostabumu, juo dažniau ir atidžiau mano protas prie to sustoja: tai žvaigždėtas dangus virš manęs ir moralinis įstatymas manyje." Ir pagaliau visai aiškiai jis pasisako, kad šis Dievo buvimo įrodymas yra įtikinamiausias.

Tad suprantama, kodėl didieji krikščionybės mintytojai taip labai brangino sąžinę. Jiems sąžinė buvo šventykla, kurioje žmogus susitinka su Dievu. Anglų kardinolui Newman Dievas tampa gyvenimiška realybe per jo sąžinę; Dievas pirmiausia jam yra sąžinės Dievas. Žinomas yra jo posakis: "Teisybę sakant, man egzistavo tikrai tas vienintelis santykis: aš ir Dievas." Iš jo veikalo aišku, kad tą artimybę su Dievu jis jautė savo sąžinėje. Ne kitokia prasme rei-

kia suprasti ir šituos jo žodžius: "Kaip išgąstinga mintis visada stovėti savo teisėjo akivaizdoje!" Dievą — Teisėją jis tegalėjo nuolat justi, tik sąžinės išpėjimus girdėdamas ir pagal juos savo gyvenimą tvarkydamas. Visi religinio gyvenimo, o ypač atsivertimų, tyrinėtojai turi pripažinti, kad neskaitant atskirų nepaprastų Dievo malonės pasireiškimų žmogaus gyvenime, normalus kelias, kuriuo Dievą sutinkame — tai sąžinės kelias. Klausydami sąžinės, surandame Dievą. Tą vėl patvirtina kard. Newman: "Kaip mes pirmas išorinio pasaulio žinias gauname per pajautimus, taip Dievo pažinimas prasideda per sąžinę... Čia nuolat pasikartoja sąžinės patyrimai, kurie mus priartina prie valios To, kurs mus viršija, ir vis aiškiau įtikina buvimu Aukščiausio Įstatymdavio, iš kurio kyla atskiri išpėjimai ir įsakymai."

Nenuostabu, kad amžių eigoje įvairūs Bažnyčios atstovai ir teologai yra pasakę nuostabios pagarbos žodžių apie sąžinę. Sąžinė tai šventenybė, už kurios stovi Dievas. Ir todėl, anot šv. Augustino, žmogus pirm visko turi laikytis sąžinės balso, kai kyla įvairių pareigų konfliktas ir įvairūs neaiškumai. Žmogus turi laikytis savo sąžinės net tada, kai ji yra klaidinga, kol ji bus pataisyta. Visa tai, kas yra daroma prieš sąžinę, yra dorovinis nusikaltimas. Tad visiškai suprantama, kad kartais istorijoje įvykę sąžinės prievartavimai buvo klaidingi ir negalėjo atitikti Dievo valios, kurs kantriai visus pakenčia ir laiko, laukdamas kiekvieno žmogaus vidurinio pasikeitimo, įžengiant į pažintos Dievo valios kelią.

Visus sąžinės nerimavimus, kad padarėme bloga ar nepadarėme gera, galime palyginti su nerimaujančia kompasu adatėle. Kompasas ada-

tėlės nerimavimai yra prasmingi, nes yra viena kryptis, į kurią nusikreipusi, ji nurimsta. Ir siela, nutolusi nuo savo vienintelio Gėrio, nerimsta. Tad turi būti amžinas, pastovus Gėris, į kurį siela atsigręžusi ir prie jo sustojusi tegali nurimti.

Kartais mums Dievas atrodo toks tolimas, toks negyvenimiškas, bet taip yra tik dėl to, kad neklausome savo sąžinės balso. Jei nevaikščiojame nuolat dievybės šviesoje, tuoj tą šviesą prarandame iš akių. Užtat ar nėra geriausias religinis auklėjimas, jei stengiamasi ugdyti sąžinę ir stiprinti ištikimybę jos balsui? Ir ar nėra tuščias dalykas, kai teoriškai svarstoma, ar yra galima bereliginė dorovė, matant, kad sąžinės diktuojamo dorovinio įstatymo buvimas ir jo vykdymas mums Dievą parodo ir Jo buvimą įrodo. Tad kiekvienas doras

veiksmas yra sąžinėje girdimo Dievo balso ir Jo valios vykdymas. Kiekvienas doras darbas yra religiškas darbas, nors kartais ir nesąmoningas. Tarp oficialiai tikinčio ir netikinčio nėra jau tokio didelio tarpo, jeigu jie abu ištikimai klauso savo sąžinės balso. Juodu abu sąžinėje susitinka su Dievu, tik vienas sąmoningai, o antras nesąmoningai.

Šiais charakterio stokos ir nepastovumo laikais laimingas yra tas, kurs atranda Pastovumą, į kurį gali atsiremti. Tai žmogus, kurs savo sąžinę ugdo, kurs ją jautrina, valo, tartum laikrodį derina su apreikštąja Dievo valia. Tada jis gali saugiai sakyti: "Nebijau jūsų apkaltinimų ir paniekos, nes žengiu paskui savo vidaus šviesą ir vidaus Dievą" (J. Wassermann).

Ignas Naujokas

J. Augustaitytė - Vaičiūnienė

Rytmetinė daina

*Ji brenda jauna, kaip dievaitė.
Akiračiais šviesiai žaliais.
Violetinius langus apsvaidė
Aušros užmirštais spinduliais.*

*Per tamsią kalėjimo aikštę
Žygiuoja laisvi kaliniai...
Nuo alkano tako išgraibstę
Jiems numestą duoną seniai.*

*Kur liko grandiniai ir vinys,
Ten skuba versmė tekina, —
Ir taškosi irklais auksiniais
Varpų rytmetinė daina,*

*Užtiesus pečius ir krūtinę
Viršūnių šilkiniais plaukais,
Ji puola į slenkančių minią
Užgesusių žvaigždžių takais.*

*Danguj ir dainuojančiam ryte
Gilu, — kur sutirpo kančia ...
Sapnuok, amžinoji jaunystė,
Po vėliava saulės plačia ...*

RELIGINIS - MORALINIS PRISIREN- GIMAS MOTERYSTEI

Gaisras! Dega namai! Žmonės baimės apimti bėga nelaimės vieton. Kiekvienas jų pasirengęs padėti. Bet ką pirmiausiai gelbėti? Kas yra svarbiausia? Gyvulius tvarte? Pinigus kasoje? Drabužius spintoje? Maistą rūsyje? Paveikslus ant sienų? Ką pirmiausiai? Staiga jie visi lyg apstulbo, jų veidai nubalo. "Kur gi yra motina!" — visi ėmė šaukti. Ji tikriausiai liepsnojančio namo viduje! Bėkime vidun! Motiną gelbėkime! Gelbėkime jos gyvybę! Visa kita tebedega! Viešpatie, juk motina yra svarbiausias dalykas!

Šis šiurpulis paveikslas vaizduoja mūsų laikus. Šiandien pasaulyje liepsnoja dideli gaisrai. Visos žmonių gyvenimo sritys yra pavojuje. Tiek daug šiandien yra kalbama apie degančius klausimus. Gaisras politiniame veiksmė, gaisras ekonominėje ir socialinėje srityje. Ugnimi apsiausti įvairūs jaunimo klausimai. Reikia gelbėti ir padėti. Ir stovi su-
stoję aplinkui žmonės, žiūri vieni į kitus ir nežino, nuo ko pradėti. Ką pirmiausiai reikia gesyti? Vieni šaukia pakeisti socialinę santvarką! Kiti šaukia ne! — geriau sutvarkyti ekonominius žmonių reikalus! Dar kiti

šaukia — reikia geresnės politikos! O vis tik jų visų šauksmai neprisime-
na paties svarbiausio turto ir di-
džiausios vertybės — m o t i n o s .

Šeima šiandien yra dideliame, sa-
kyčiau dar daugiau, didžiausiame pavojuje. Ją skaudžiai supurtė šių dienų įvairios negerovės. Paliesta tapo jos pati prigimtis, paliesti jos ir antgamtiniai pagrindai. Daugumos šių laikų žmonių galvosena nuslydo nuo krikščioniškųjų principų. Jie iš savo akių prarado antgamtės pa-
saulį. Tad nenuostabu, kad iš tokios jų galvosenos nuosekliai plaukia ir jų gyvenimo veiklos veiksmiai. Bet kas blogiausia, kad jie bando kartais tai pridengti net tariamu krikščionybės šydu. Šitokiems žmonėms ir krikščioniškoji moterystė jau yra netekusi savo sakramentalinio orumo vienybės pobūdžio ir jos neišardomumo. Ji jiems nėra tuo, ką sako po-
piežius Pijus XI savo enciklikoje "Casti conubii", kad moterystė nėra žmonių įkurta ir atnaujinta, bet Dievo; ne žmonių, bet pačios prigimties Kūrėjo, tos pat prigimties atnaujin-
tojo Kristaus Viešpaties įstatymais apdrausta, patvirtinta ir išaukštinta.

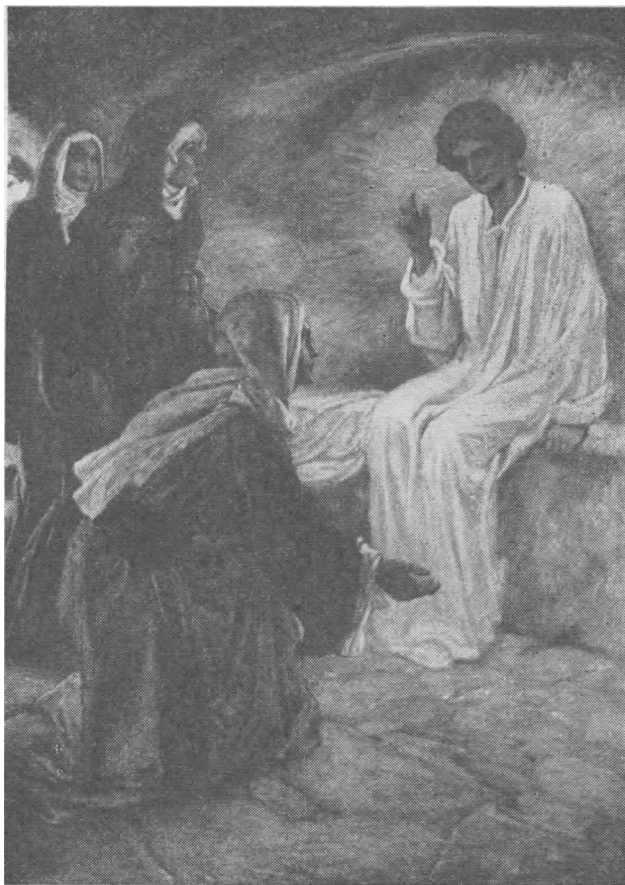
Tad nenuostabu, kad šiandien tiek daug yra šeimų suirimų ir jų sunykimų. Tiesa, ne vienas duobkasys jau daugelį metų krikščioniškai moterystei kasa duobę. O taip pat milijonai žmonių neteko savo turto, elgetos lazda rankose iškeliavo į sve-
timus kraštus vargui ir skurdui. Mi-
lijonai išplėsti iš gimtųjų namų pa-
stogės. Reiškia, šeimos gyvenimas tapo sukrėstas pačiuose jos pagrinduose. Sunkus ir skurdus gyvenimas menkose stovyklų patalpose, sociali-
nė nelygybė, menkas uždarbis, nuo-
lat kylančios kainos, tai vis neigia-
mi veiksniai, kurie stipriai veikia į moterystės pastovumą. Šiandieninė

socialinė padėtis daugelyje kraštų stipriai graužia moterystės gyvybines šaknis. Sakysim, tėvas vakare grįžta iš fabriko pavargęs, rytą, dar saulei nepatekėjus, jis ir vėl iš namų išeina. Vieton to, kad jis savo šeimoje pabūtų, su savo vaikais pabendrautų, pasikalbėtų. O taip pat ir motina šeimoje diena iš dienos yra apsikrovusi įvairiais darbais, ji turi vaikučius aprūpinti, namų ruošą atlikti. Arba visą dieną išbūti krautuvėje pardavėjos vietoje, fabrike prie mašinos. Vakare grįžta pavargusi. Argi, ji tada galės šiltai su savo vaikais pabendrauti? Arba ir paaugliai jaunuoliai turi fabrike uždariauti. Grįžę namo, pavalgę vakarienės, bėga į kiną, į sporto aikštę, į gatvę, nes namuose nėra, kas juos užima. Per ankšta ir nuobodu, nes namuose nėra kas veikti, nėra kas, jiems grįžus iš mokyklos, jų pamokas patikrintų, nėra kas jų draugystę ir jų veiksmus sektų. Kaipgi gali iš tokios šeimyninės būklės vėliau pražysti laimingoji ir palaimintoji krikščioniškoji moterystė?

Tačiau nereik padaryti klaidos ir visas negeroves kylančias šiandien moterystėje suversti socialinėms sąlygoms. Tai dar ne vienintelė priežastis. Didžiausia ir svarbiausia priežastis, tai kylanti ir vis plačiau plintanti supasaulėjimo dvasia, kuri labai smarkiu tempu veržiasi ir į šeimoms šventoves. Popiežius Pijus XI savo enciklikoje "Casti conubii" rašo: "Kad šitoji dieviškoji institucija dažnai ir daug kur, ypač mūsų laikais, niekinama ir žeminama jau ne tik slapta ir patamsėmis, bet viešai ir be jokio drovumo jausmo, moterystės šventumas teršiamas ir pajuokiamas žodžiais, raštais, įvairiais pasakojimais, kino paveikslais, radijo kalbomis, pagaliau įvairiais kitais

naujojo mokslo išradimais. Ištuokos, svetimavimai, net begėdiškiausios ydos arba giriamos, arba piešiamos tokiomis spalvomis, tarsi visa tai būtų visai nekalti dalykai, laisvi nuo bet kokios dėmės.

Šios pažiūros peršamos visų sluoksnių žmonėms, atseit turtuoliams ir vargšams, darbininkams ir darbdaviams, mokytiems ir bemoksliais, laisviems ir susituokusiems, tiems, kurie Dievą gerbia, ir tiems, kurie Jo neapkenčia, suaugusiems ir jaunuoliams. Ypač pavojingi spąstai statomi šiems pastariesiems, kaip lengviau pagaunamoms aukoms." Tokios dvasios įtakoje, suprantama, kad jaunuoliui nieko kito nelieka, kaip tik medžioti malonumus ir viską pasverti medžiaginiaisiais išskaičiavimais. Apie aukos ir pasišventimo dvasią nėra jokios kalbos. Visai suprantama, kodėl dauguma jaunimo šiandien mieliau žavisi kokia nors filmų žvaigžde, dešimtį kartų pakeitusia savo sutuoktuves, negu ta heroje motina, kuri, kad ir vargingai gyvendama, augina būrelį vaikučių. Tokie įvykiai šiandien virto laiko mada. Užtat jaunimas taip godžiai grobsto tokias knygas, žurnalus ir namuose su tokiu dideliu dėmesiu žiūri, net paraudonavusiomis akimis, televizijų seansų, kurie tokiu būdu nuodija jų ateities moterystės gyvenimo gražaus ir darnaus sugyvenimo idealus. Mat, ten moterystės nesuardomybė yra aptariama kaip pasenęs dalykas. Todėl nenuostabu išgirsti iš jaunuolių lūpų pasisakymus, kad jie jau dabar planuoja sukurti moterystę tuo nusistatymu, kad negimdys vaikų, o jei ir gimdys, tai ne daugiau vieno ar dviejų. Nestebėtina, kad dėl to taip smarkiai smunka gimimų skaičius. Yra balsų, blaivių stebėtojų, kurie, matydami šeimų suirimą

“Jo čia nėra, nes Jis
prisikėlė” (Mat. 28. 6).

“Š. K. Aidų” klišė

nepaprastai didelį skaičių, skelbia labai liūdną išvadą, kad kai kurios tautos bus greičiau išnaikintos menko gimimų skaičiaus, negu atominių bombų. Labai teisingas pranašavimas! Šeima yra tautos gyvybinis kamienas, jei jis ima džiūti, tai ir visas medis išdžius. Šeima yra tautos gyvybės motina. Iš šeimos išeina žmogus į savarankišką, bendruomeninį, valstybinį gyvenimą. Šeimoje bręsta žmogus, jo kalba, protas, valia, būdas. Joje yra visko pradžia. Ji yra šaknis, šaltinis ir pradžia. Taigi, pirmiausiai reikia gelbėti šeimą. Kartą garsusis Kolpingas pareiškė, kad

žmonijos giminės gelbėjimas prasideda šeimoje. Prieš keletą metų vienas žymus laisvamanių vadas taip kalbėjo: "Mes turime tik vieną prieš akis tikslą — nukrikščioninti šeimą! Mes mielai paliekame katalikams koplyčias, bažnyčias, katedras, mums pakaks šeimų, norint sunaikinti krikščioniškąją bendruomenę. Jei mes jas savo rankose turėsime, tai Bažnyčia bus nugalėta."

Krikščionybės priešai žiauriai Bažnyčios persekiojimais daug žalos yra padarę, o jei ir krikščioniškoji šeima taps jų kovos laimikiu, tai su-

prantama, koks bus likimas Kristaus Bažnyčios tuose kraštuose, kur taip įvyks. Tam turi būt mobilizuotos visos krikščioniškos jėgos, kad Kristus nebūtų išvytas iš šeimos gyvenimo, kad šeimos nenutrauktų bendravimo meilės ryšio su Kristumi Altoriaus Sakramente, iš kurio plaukia aukos, stiprybės, jėgos, meilės ir kantrybės šaltiniai.

Šeimos gelbėjimas

Šeimos gelbėjimui dauguma mato vienintelę priemonę — tai socialinių sąlygų pagerinimą, padidinant šeimos pajamas, mokant vaikų priedus, parūpinant tinkamus gyvenimui butus, sumažinant valstybinius mokesčius ir t.t. Bet tai yra ne viskas. Labiausiai yra reikalingas religinis - dorovinis moterystės atnaujinimas ir toks pat jai pasiruošimas. Popiežius Pijus XI savo enciklikoje "Casti conubii" tuo reikalu rašo: "Reikalingas santuokos ir jos dvasios priderinimas prie dieviškųjų moterystės įstatymų, be ko jos atnaujinimas neįmanomas." Reiškia, šiandien šeimos krizė plaukia dėl religinės dvasios susilpimo. Norint šeimą gelbėti, reikia grįžti prie Dievo ir Bažnyčios įstatymų. Dar toliau tas pats popiežius minėtoje enciklikoje rašo: "Reikia, kad prie nuoširdaus pamaldumo ir tvirtoro tarnauti Dievui prisidėtų dar sūniškas ir nuolankus paklusnumas Bažnyčiai, nes pats Kristus padarė Bažnyčią tiesos mokytoja ir jai pavedė tvarkyti dorovės reikalus..." Šis Šv. Tėvo šauksmas gelbėti šeimas turi ypatingai būti išgirstas jaunimo. Šio šauksmo aidas ypatingai turėtų suskambėti jaunimo širdyse, nes jis gali labai daug ir labai sėkmingai padėti, kuriant naujas šeimas, stiprias religiniu ir moraliniu atžvilgiu.

Jaunimas, kurs rengiasi šeimas sukurti, turėtų pilnai ir giliai įsisąmoninti, kad šeimos kūrimas yra Dievo namų statymas. Tad pirmiausia turi tą ketinimą pradėti su Dievo palaima. Ant šio dieviškojo moterystės namų stogo viršūnės turi pastatyti kryžių, o namų viduje įrengti Dievo baimingumo altorių, šį Dievo namų statinį kunigui palaiminus, kad tokiu būdu taptų maldos būstinė, kurioje jaunavedžiai galėtų semti savo gyvenimui palaimos.

Pasiruošimas Moterystei

Katalikų sluoksniuose šiandien yra labai daug kalbama ir rašoma, kad moterystėn pasirengti būtinai yra reikalingas jaunimo religinis ir moralinis auklėjimas. Bet gal nebūsiu per daug pasakęs, kad vis tik šita svarbioji pareiga iki šiol nėra savo pilnumoje. Šv. Tėvas Pijus XI savo enciklikoje "Casti conubii" labai aiškiai primena šią pareigą. Jis rašo: "Taip yra, kad nelaimingos moterystės pagrindas padedamas ir griuvimo sėkla paberiamą į berniuko ar mergaitės sielą jau jų vaikystėje ir jaunatvėje. Pamatuotai reikia bijoti, kad tie, kurie prieš santuoką ieškojo visame tik savęs ir žiūrėjo tik savo naudos, kurie pataikavo savo aistroms, moterystėje nebūtų tokie, kokie jie buvo prieš tai, ir kad jie nebūtų priversti piauti tai, ką pasėjo, atseit, turėtų šeimos židinyje liūdesį, ašaras, nesutarimus, barnius, širdžių šaltumą, bodėjimąsi bendru gyvenimu ir net, kas blogiausia, rasti ten save pačius ir savo nepažabotus geidulius. Tad sužadėtiniai teeina į moterystės luomą tik kilniai nusiteikę, gerai pasirengę ir tvirtai nusistatę vienas antram padėti gyvenimo sunkumuose, vis labiau vienas antram pagelbėti pasiekti amžinąjį gyvenimą."

Argi šiurpas nepurto, kai spaudoje kartais tenka pastebėti daromą priekaištą, girdi, tėvų namai ir Bažnyčia nepakankamai paruošia jaunimą bendram moterystės meilės gyvenimui. Kai tuo tarpu išsijusę nukriščiųonę žmonių sluoksniai skelbia visai priešingus šūkius prieš moterystės tikslą. Taip jaunimo galvoje yra brandinama mintis, kad moterystėje nieko nėra kilnaus, o vien tik gyvuliškųjų aistrų tenkinimas.

Tiesa, nėra lengvas auklėtojų uždavinys praveisti tikslią liniją tarp grynai biologinio moterystės suvokimo ir tikrojo jos lytinio ir meilės gyvenimo. Bet vis tik yra būtina duoti jaunimui atitinkamas auklėjimas, kad jis galėtų suprasti šeimos gyvenimo paslaptį. Žinoma, skirtingas turi būti auklėjimas ir parengimas berniuko ir mergaitės, nes skirtingų lyčių žmonės turi skirtingus psichologinio pasaulio niuansus. Jaunuolių auklėjant, turi būti ypatingai atkreiptas dėmesys į tai, kad jo būsimoji žmona nėra tik lytiniam išgyvenimams reikalinga. Jaunuolio psichologijoje gali subręsti mintis ir nusistatymas, kad jo žmona jam yra vien tik kūninio malonumo objektas. Negalima jaunimo palikti vieno, kad į šią sritį jis veržtųsi vien tik gamtiniu veržlumu, nes tada vargiai ar pataikytų tinkamu keliu moterystėje keliauti. Kadangi žmogus yra dviejų pradų būtybė, tai moterystės pasirengimas turi būti vispusiškas. Tai sako ir aukščiau pacituotieji popiežiaus Pijaus XI žodžiai, kurie turi būti imami visu rimtumu. Jaunimo auklėjimas moterystės gyvenimui yra labai didelis ir svarbus reikalas. Jaunuoliui būtinai reikia pasiruošimo moterystės gyvenimui. Juk kiekvienas savo pašaukimui turi atitinkamai pasiruošti. Jei sakoma, kad tas ar

ana yra pribrendę tuoktis, tai šio pasakymo prasmė yra gana plati. Reikia, kad jie jau yra pribrendę ne tik kūnu, bet ir vidiniu pasauliu, kurie tikrai mokės gyvenimą kurti. Tik tokie gali duoti vertingą prie altoriaus pasižadėjimą. Vispusiškas jaunuolio priešvestuvinis auklėjimas turi tik vieną tikslą: jį geriau, tinkamiau paruošti šeimos kūrybiniam gyvenimui, nes, norint gyvenimą kurti, reikia save pamiršti. Šiandien labai daug krepiama dėmesio į kūno grūdinimą sporto pagalba; tai neblogas dalykas, bet dar nepilnas. Neužtenka auklėti vien fizinės jaunimo jėgas. Reikia, kad ir dvasinės jėgos būtų atitinkamai grūdinamos, ypač turint galvoje jaunimo moterystės gyvenimą ateityje. Reikia, kad jis turėtų pilną supratimą apie elementarius moterystės pagrindus. Kartą vyskupas, lankydamas savo vyskupiją, apsilankė vienoje parapijos mokykloje, kurioje klebonas vaikams dėstė tikybos pamoką. Norėdamas klebonas vyskupo akyse pasirodyti, kaip gerai vaikai yra paruošti tikybos žinojime, paklausė vienos mergaitės, kas yra moterystės sakramentas. Jis visai neabejojo, kad ši mokinė tikrai taikliai atsakys, nes ji klasėje buvo geriausia mokinė. Mergaitė ėmė mikčioti sakydama, kad moterystė yra baisių kančių būklė, kad kai kurie krikščionys dėl atsisteisimo laikinosios bausmės už nuodėmes tam tikrą laiką turi kentėti, kad nusiskaistintų ir būtų grynais dangui... Susijaudinęs klebonas tarė: "Mergaite! tai skaistykla!" Bet vyskupas šypsodamasis ramiai tarė: "Palik ją! O kas žino, gal ši mažoji ir tiesą sako?" O ką žino jaunuolis, kuris rengiasi moterystės luomui? Pirmoje vietoje tėvai turėtų suteikti savo vaikams tikslas žinias apie busimąją moterystės

"Š. K. Aidų" klišė

Nemuno pakrantės Lietuvoje

gyvenimą, nes, tokių žinių negavę iš tiesioginių šaltinių, jų ieškos kur kitur. Būtų labai naudinga, kad kiekvienos parapijos būtų šiuo reikalu patyrusių žmonių kadras, kurie parapijos jaunimui kartas nuo karto ruošų kursus, paskaitas, pasikalbėjimus. Kaip būtų naudinga, kad patyrusi jaunimo vadovė tėvams vakarais suruoštų paskaitas, kaip jie savo vaikus privalėtų paruošti moterystėn. Būtų labai gera, kad motinos turėtų tuo reikalu savo vakarus, kuriuose turį patyrimą šiame klausime galėtų suteikti joms atitinkamų žinių.

Kam teko pastudijuoti skyrybų priežastis, tas lengvai pastebėjo, kad labai didelis nuošimtis moterysčių suirimų vis tik priklauso ir nuo ekonominių motyvų. Šv. Tėvas Pijus XI savo enciklikoje "Casti conubii" rašo:

"Dažnai, norint laikytis Dievo įsakymų ir išsisaugoti moterystės padorumą, tenka susidurti su dideliais sunkumais dėl to, kad susituokusiųs slegia šeimos vargai ir medžiaginiai nepritekliai." Pirmoje vietoje jis primena Leono XIII reikalavimus, atseit, valstybės ekonominius ir socialinius reikalus taip tvarkyti, kad šeimų galvos galėtų uždirbti ir išgyti tai, kas yra reikalinga jiems patiems, žmonai ir jų vaikams išlaikyti... Toliau jis primena, kad ir patys jaunavedžiai jau prieš savo vedybas pasirengtų užbėgti už akių savo busimojo gyvenimo vargams ir sunkumams. Tad suprantama, kad mergaitės ar berniukai, ruošdamiesi būsimam šeimos gyvenimui, turėtų būti išmokę kokio nors amato, ar pasiruošę profesionalai, Mergaitės — būsimos šeiminin-

kės, turi atsiminti, kad jos šeimoje yra labai aukštose pareigose, žmonių kalba kalbant, ūkio ministeriais. Tėvai yra atsakingi už nepakankamą mergaitės parengimą namų ruošoje. Visai nebūtų pro šalį, kad jaunuoliai prieš vedības tam tikrą laiką padirbėtų fabrike, raštinėje, krautuvelyje, mergaitės lankytų virimo kursus, gautų pakankamų žinių namų ruošai ir t. t. Mūsų motinos, senelės pačios namuose daug ką pasidarydavo. Toks pasiruošimas sustiprina šeimos ekonominę pagrindą. Teisingai popiežius Pijus XII jį aplankiusiam dideliam jaunavedžių būriui pasakė, kad šie reikalai šeimoje nebūtų pamirštami, nes ekonominis šeimos pajėgumas daug prisideda prie šeimos sustiprinimo.

Savęs pažinimas

Be sąmoningo ir gero savęs auklėjimo negalima tinkamai pasiruošti moterystės gyvenimui, bet be gero savęs pažinimo nebus teisingo savęs auklėjimo. Šis uždavinys yra labai sunkus. Save gerai pažinti, gal būt, yra pats sunkiausias dalykas žmonių gyvenime. Kiekvienas iš mūsų mėgsta kaukę. Mes visi klystame dėl teisingojo savojo aš pažinimo. Mes visi save labai mielai pridengiame dorybių uždanga, o savo kaltes noriai krauname ant kito, net ant savo mylimų asmenų. Mažiausiai mes savyje ieškome savęs. Mažutis fariziejus mummyse kiekviename gyvena. Kažkada esu skaitęs tokį pasakojimą: jei vyras eitų išpažinties pas savo žmoną ir žmona pas savo vyrą, vaikai pas savo tėvus ir tėvai pas savo vaikus, mokiniai pas savo mokytoją ir mokytojas pas savo mokinius, tada žmogus daug ko vengtų ir jo vidus kitaip atrodytų. Argi mes kitiems niekad niekuo neprasikalstame? Ar

tik mes nuo kitų kenčiame visokias skriaudas? Pataikūnui mes mielai pakreipiame savo ausį, bet žmogui, kurs drįsta atvirą tiesą pasakyti, savo ausis užkemšame. Dėl to, kad mes apie save visad per gerai galvojame.

Yra žinoma, kad kiekvienas žmogus turi skirtingą temperamentą. Jis gali būti cholerikas, sangvinikas, flegmatikas ar melancholikas. Be to, nereikia pamiršti, kad gyvenime retai gali sutikti žmogų gryno, vienos rūšies temperamento. Dažnai jis turi maišytą temperamentą. Savo temperamento nuodugnius pažinimas labai daug padės save auklėti. Bet tai yra atskira tema, kurią būtų ne pro šalį išsamiau panagrinėti.

Savęs auklėjimas prasideda jau kūdikystėje. Ruošiant save būsimajam moterystės gyvenimui, reikia statyti klausimą, ar aš pilnai esu toms pareigoms pasiruošęs. Kartą traukiniu važiuojo sesuo vienuolė. Prieš ją sėdėjo jauna motina su keturių metų berniuku. Vaikas pasidarė neramus ir ėmė išdykauoti. Motina, daug kartų įspėjusi, subarė ir delnu tekstelėjo... Vaikas į tai atsakė motinai kumštimi į veidą ir net pagaliau spiovė... Sesuo, kuri sekė šį visą vaiko elgesį su motina, neiškentė ir motinai tarė: "Mieloji ponija, ar pagalvoji apie tą mergaitę, kurią jis kada nors ves?" Tikrai buvo gilios minties žodžiai, pasakyti sesers vienuolės. Ko galima laukti iš tokių moterystės gyvenime, jei vaiko amžiuje jis taip yra auklėjamas? Todėl popiežius Pijus XI savo enciklikoje apie moterystę yra įrašęs tokius žodžius: "Nelaimingos moterystės pagrindas padedamas ir griuvimo sėkla paberiamą į berniuko ar mergaitės sielą jau jų vaikystėje ir jaunatvyje." Reiškia, moterystės auklėjimas prasideda labai anksti. Egoistas, kurs nėra išauk-

LIETUVIŲ JAUNIMAS DIDMIESČIŲ ĮTAKOSE

1. Miestas moderniojo žmogaus gyvenimo forma

Niekada miestas neturėjo tokios didelės reikšmės žmogaus gyvenime, kaip šiais laikais. Paskutiniai laikai pasižymi nepaprastai greitu miestų augimu, iš viso keisdami žmogaus gyvenimą, būtent, atitraukdami dideles žmonių mases nuo žemės darbo į pramonę, į susisiekimą, į technikos, administracijos, komercijos, spaudos ir daugelio kitokių rūšių tarnybas. Jei anksčiau buvo manoma, kad verslų pusiausvyrą sudaro toks gyventojų pasiskirstymas, kur dauguma gyveno žemės ūkyje, gaminami maisto produktus, ir galėjo iš-

lėtas save valdyti, ko nors išsižadėti, yra visai neparengtas moterystės gyvenimui. Dėl to yra atsakingi tėvai. Bet ir patys tėvai turi save kontroliuoti, ar jų mokslas nėra priešingas jų pačių gyvenimui. Save turi tikrinti ir patys vaikų auklėtojai, ir tas savęs kontroliavimas turi tęstis visą gyvenimą. Toks savęs auklėjimas duos daug gražių rezultatų šeimos gyvenime. (B. d.)

Kan. V. Zakarauskas

maitinti likusią mažumą, tai šiais laikais tas gyventojų santykis yra labai pakitęs. Daugelyje kraštų miestiečiai jau sudaro daugumą. Ir Jungt. Amerikos Valstybėse apie 65% visų gyventojų jau gyvena miestuose bei miesteliuose, turinčiuose per 2500 gyventojų. Tuo būdu miestas tampa modernaus žmogaus gyvenimo forma. Jis dabar jau vis labiau nustelbia kaimą, pasipildydamas vis naujais kaime išaugusiais žmonėmis ir tuo būdu ištraukdamas iš jo geriausią energiją.

Išskyrus žemės ūkio produktų žaliavos pagaminimą, miestą galima laikyti visų gyvenimo sričių bei reikalų centru. Miestuose yra įsikūrę dauguma platesnės reikšmės mokslo bei auklėjimo įstaigų, nors miesto aplinka toli gražu ne visais atžvilgiais palanki moksliškai nuotakai ir be to neturtinga auklėjamosiomis įtakomis. Labai miestą mėgsta ir įvairių sričių menininkai, nors jie savo kūrybai įkvėpimo labai dažnai ieško tylioje gamtos aplinkoje. Juos į miestą traukia tai, kad jie čia randa sutelktus praeities didžiųjų menininkų kūrinius, gausias meniškai progresuoti reikalingas institucijas, turtinę ir dažnai glaudų profesinį bendradarbiavimą ir pergyvenimų įvairumą. Taip dalis miestų tampa meno centrais su gausiomis dailės kūrinių galerijomis, teatrais; muzikų ir literatų susibūrimais. Dalis miestų yra ir savo krašto religiniai centrai su gražiausiomis bažnyčiomis, religinio auklėjimo ir religinės administracijos institucijomis. Lygiai miestai yra vietos, kuriose vyksta politinių grupių grumtynės ir kurios nulemia politines ir administracines įtakas bei nuotaikas. Miestuose taip pat koncentruojasi finansinės įstaigos, kurios finansiškai maitina krašto mate-

rialinių turtų gamybą ir apykaitą. Čia susitelkia ir didžioji prekyba įmonių dalis, kurios pirkimo ir pardavimo keliu paskirsto gyventojams krašte sukurtas ar kitokiu keliu gautas medžiagines gėrybes. Didžioji pramonės dalis kuriasi taip pat miestuose ar jų artimiausioje aplinkoje, sutraukdama į miestus dirbančiųjų mases. Tuo būdu miestas suima į save ar bent veikia traukiamai beveik visose gyvenimo srityse dirbančius žmones, išskyrus gal tik vieną žmonių dalį, dirbančią žemės ūkyje. Turint galvoje tai, kad miestas yra lyg ir visų gyvenimo sričių centras, atrodo, kad jis nemiesticiams gali daryti tik teigiamą įtaką. Tačiau tokios išvados būtų klaidingos.

2. Miestas — priešingybių mišinys

Tačiau moderniaame mieste telkiasi ne vien tai, kas reikia pozityviai vertinti. Greta jo labai vertingų atžvilgių jame kaupiasi ir daugybė gyvenimo neigiamumų. Modernus miestas yra iš vidaus organiškai nesuaugęs priešingybių mišinys. Greta to, kad jis yra daugelio vertybių kūrimo, organizavimo ir skleidimo centras, kuo jis gali tikrai didžiuotis, jis kartu savyje turi ir daug tokių dalykų, kuriais jis jau negali per daug girtis. Jis gali didžiuotis, kad jame susitelkę mokslo, meno, religijos, ekonominio ir kitų gyvenimo sričių centrai, tačiau jis negalėtų pasigirti, kad jis yra moralinio gyvenimo centras, nes gal niekas negalėtų tvirtinti, kad mieste apskritai daugiau paisoma moralinių principų arba kad miesto aplinka išugdo tvirto charakterio asmenybes, kurios būtų pavyzdžiu ne miesto gyventojams.

Miesto aplinkoje daug daugiau negu kitur vyrauja komercinis princi-

pas, remiamas noro greit pralobti, iš kitų laimėti. Jis daug kur nustelbia etinius principus ir kuria savotišką miesto etiką, pagrįstą komercine dvasia. Čia jau atrodys labai naivus tas, kas bandys operuoti tokiomis etinėmis sąvokomis, kaip teisingumas, geras vardas, garbė. Čia dažniau garbinamas ne tas, kuris labai teisingas, o tas, kuris mokės geriau sužlugdyti savo varžovus ir daugiau laimės, išskildamas ekonominėse varžybose, ir tas, kuris sugebės praturtėti iš kitų uždarbio, ir tas, kuris sugalvos patrauklesnės bei apgaulingesnės reklamos būdą ir mokės pasinaudoti savo pirkėjų ar kitokių klientų neapdairumu.

Miestai turi, palyginti, labai didelį nuošimtį žmonių, kurie gyvena iš uždarbio ir kurie priklauso nuo kitų. Jų tarpe yra nemaža ir tokių, kurie pastoviai neuždirba pakankamai tiek, kiek reikalinga pragyventi ir kurie sudaro skurdžiai gyvenančių sluoksnį arba vadinamą proletariata. Kur prie medžiaginio skurdo prisijungia dar ir didelis moralinis skurdas, ten susidaro dar ypatingas gyventojų sluoksnis, kuris dažnai pavadinamas miesto padugnėmis. Taip jis vadinamas dėl to, kad jame mažai terespektuojami tie dalykai, kurie, mūsų supratimu, daro žmogų vertingą, ir kad jame mažai tesipriešinama tokiems reiškiniams, kurie žmogų dvasiškai sužlugdo, kaip alkoholizmas, seksualinis amoralumas, ciniškas religijos atmetimas, daugiau pasiturinčių nekentimas, nesirūpinimas vaikų auklėjimu ir t.t. Vartojant miesto, padugnių pavadinimą, lyg ir norima pabrėžti, kad tai yra nepajėgianti iš skurdo iškopti visuomenės dalis, kuri pasireiškia asocialiniais veiksmais, maža terodo kultūrinių aspiracijų, atvirai ignoruoja moralinius

principus ir nesusiranda sau kelio sociališkai pakilti. Šio sluoksnio būvimą jaučia kiekvienas didmiestis, ir jo demoralizuojančios įtakos plačiai jaučiamos, nes jis daugiausia duoda kandidatų, kurie nemoralumą padare verslu ir tuo prisideda prie bendro žmonių moralinio puolimo.

Perdaug sudėtingas miesto gyvenimas labai dažnai nustelbia tai, kas jame vertinga, ir žmogų kreipia į paviršutiniškumą. Per didelis judrumas jį čia išblaško ir neleidžia jam susitelkti. Mieste jam siūloma daug įvairiausių pramogų, vertingų ir nevertingų. Didelė dauguma jų vilioja jį vien tik to momento įdomumu bei malonumu ir neturi jokio tolimesnio tikslo, kaip tik pelno ieškančio žmogaus ar grupės žmonių gudrius planus pasinaudoti žmonių tuštumu ir gauti iš jų kiek galima daugiau pelno. Tas pelno ieškojimas geriausiai prisitaiko prie žmonių psichologijos ir, pasinaudodamas jų silpnybėmis, maitina juos daugeliu nevertingų dalykų. Tuo tarpu vertingieji dalykai, kuriuos panaudojant nesukraunama turto, esti nustelbiami anų nevertingųjų. Taip menkos vertės filmai nustelbia meniškuosius, literatūriškai nevertingos ir tam tikros rūšies smalsumą tenkinančios knygos nustelbia didžiųjų rašytojų kūrinius; stambiojo kapitalo administruojamas ir reklamos keliu išpopuliarinamas profesionalų sportas, žavėdamas visuomenę tik nenormaliai stiprių raumenų pasiektais rekordais bei čempionatais, žlugdo sveiką sportą, siekiantį visiems bendro vispusiško fizinio lavinimo. Taip ši tendencija, verslo intereso palaikoma, naudinga tik nedaugeliui materiališkai, tačiau didelei daugumai labai nenaudinga kultūrinio ir iš viso dvasinio atžvilgiu, nes ji priešinga bet kurioms teigiamai

auklėjamosioms pastangoms. Teigiamų ir neigiamų vertybių priešingybėje judriame miesto gyvenime vyrauja paskutiniosios, nes daugiau reklamuojamos, daugiau siūlomos ir už jas daugiau gaunama pelno.

«Miesto aplinka teikia perdaug stiprių išpūdžių. Stiprių pergyvenimų kartais gauname ir gamtos aplinkoje. Stiprių pergyvenimų mums sukelia didingi kalnų vaizdai, jūros ošimas, vasaros vakaro tylą ir daugelis kitų gamtos reiškinių. Mes tuos pergyvenimus laikome vertingais, nes jie, neįtempdami mūsų nervų, sukelia mumyse estetinius jausmus ir praskaidrina mūsų moralinį ir socialinį nusiteikimą. Miesto gi aplinkos sukeliami išpūdžiai yra daugiau neorganizuoti. Per savo pojūčius žmogus čia praleidžia begales dirginimų, ir jo nervai čia patiria begales jaudinimų, tačiau visa tai paprastai nesukelia jame sentimentų. Žmogus čia gauna daug išpūdžių, tačiau jie čia dažniausiai nesusiorganizuoja į estetinius ar moralinius pergyvenimus. Tų išpūdžių jis gauna čia labai daug, tiesiog iki nuovargio; miesto pramogų teikiamų išpūdžių jis, protingai mąstydamas, nė nevertina; dažnai jaučia jais ir nusivylimą, tačiau jis niekada jais nepasisotina. Juo daugiau išpūdžių jis pergyvena, tuo labiau jų ieško. Jei žmogaus įpratimas ieškoti estetinių išpūdžių daro jį turiningesnį ir socialesnį, tai įpratimas ieškoti polinkius tenkinančių ir neorganizuotų stiprių išpūdžių ardo jo nervus ir pagaliau padaro jį nebepajėgų stipriems pergyvenimams.

Tų išpūdžių gausumas miesto aplinkoje per greit brandina čia augantį bei bręstantį žmogų ir sutrukdo jam subręsti normaliai, palaipsniui pasisavinti visą vertybių gradaciją. Neigiamieji reiškiniai čia per

daug slegia jauną ir neužgrūdintą sielą ir neleidžia jai normaliai su jaunuolišku jautrumu išgyventi tai, kas yra gera, gražu, kilnu, teisinga, šventa. Grubus vertybių nepaisymas čia neleidžia jaunam žmogui normaliai į jas įaugti. Ši aplinkybė bene ir bus kalta dėl to, kad miesto žmogus yra mažiau jautrus vertybėms. Miesto žmogus, veikiamas daugybės išpūdžių, greičiau subręsta, greičiau ir paviršutiniščiau viską pergyvena ir, neturėdamas aukštesnių idealų, greit pradeda jausti, kad ir pats gyvenimas jam nebeįdomus ir nemalonus. Gyvenimo nusibodimas yra būdingas tik miestui ir yra vienas jo išsigimimo reiškinių.

Miestas duoda žmogui daug išpūdžių, tačiau daugiausia pigių ir žmogaus dvasios nepasotinančių. Kaip matėme, miestas turi daug mokslo, meno ir kitokių vertybių, tačiau jos moderniam miestiečiui, įpratusiai gyventi paviršutiniiais išpūdžiais atrodo jau nebeįdomios, nes jis jau nebėra tiek naivus, kad gėrėtusi bei žavėtusi kito žmogaus darbais bei kūryba. Jei kaimo vaikui mokykla yra kažkas vertinga, nes per ją jis tikisi pakilti ir išeiti į platesnį pasaulį, tai miesto vaikui ir geriausiai įrengta mokykla yra kažkas nemalonus. Geriausiu atveju, ji jam yra tik susitikimo su draugais vieta. Miesto aplinka daugiau ugdo realistą žmogų, kuris yra daugiau nusiteikęs iš kitų reikauti, bet nenusiteikęs kitiems duoti. Tačiau ji neišugdo entuziastų, susižavinčių vertybėmis, norinčių aukotis ir kurti.

Miesto aplinkoje kasdieną susiduriama su daug žmonių, tačiau su jais santykiavimas čia dažniausiai yra tik pripuolamas ir neasmeniškas. Nuolatinis susidūrimas su daugybe žmonių jų santykius daro paviršutiniškus ir ten, kur jie turėtų būti inty-

mesni, šiltesni ir nuoširdesni. Žmogus darosi šaltas ir abejingas kitų reikalams ir kančioms, lygiai kaip jis darosi šaltas ir abejingas viskam, kas vertinga ir nevertinga. Mieste susiduriame su didžiausiais moraliniais ir socialiniais priešingumais, tačiau jo gyventojai jau nebeima jų tragiškai, su viskuo apsipranta ir viską išsprendžia paviršutiniškai. Savo aplinkoje turimomis dvasinėmis vertybėmis jis taip pat daug nesižavi, pasitenkindamas tik žinojimu, kad jų mieste tokie ar kitokie dalykai yra ir kad juos aplanko tiek ar tiek žmonių, ypač iš kitur atvykstančių ekskursijų. Panašių nuotaikų bei įtakų veikiamas, didelė dauguma miesto žmonių savo vaikystėje ir jaunystėje šaltai įauga į mechaniską žmonių santykiavimą, į paviršutiniškumą ir bedvasingumą. Nors miestuose esančiuose įvairių gyvenimo sričių centruose slypi didžių asmenybių, tačiau pats miestas apskritai yra netekęs asmenybės idealo. Miesčionis jau nekalba apie asmenybės išugdymą savyje, nelabai jos ieško kituose ir nelinkęs jai pripažinti pagarbos ir tada, jei tokią kur sutinka. Čia paviršutiniška nuotaika ugdo abuojų ir ciniškai vienodą vertinimą visko, kas tik čia atsiranda ir iš ko tik žmogus gauna pelno. Ir vertingi ir nevertingi dalykai statomi vienoje plotmėje ir vienoje eilėje. Ar daug kas šiandieną, praeidami pro bažnyčios ar universiteto duris, jaučia toms vietoms didesnę respektą, negu ištaigingai įruoštai smuklei? Lygiai šiandieną nedaug kas laiko bloga, kad bent keletas nuošimčių to ar kito miesto gyventojų pastoviai gyvena iš nusikaltimų, ar kad kai kur save pardavinėjama žmogaus paniekinimui ir pažeminimui. Didmiestis, kaip visuma, neturi sveikos moralinės ar socialinės tendencijos, kurią galima būtų pavadin-

Velykų išvakarėse ...

“Š. K. Aidų” klischė

ti vyraujančia įtaka. Teisingiau būtų tvirtinti, kad jame daug stipriau reiš-
kiasi amoralinės tendencijos ir dege-
neracijos pradai, nes didmiestis dėl
jame vyraujančių tendencijų labai
greit išsigimsta. Dauguma didmies-
čių patys savęs biologiškai neišlaiko.
Juos vispusiškai palaiko ir didina tik
nuolatinė žmonių imigracija iš kai-
mų ir mažų miestelių. Didžioji dalis
tų, kurie miestuose reprezentuoja
vertybių kūrėjus, yra gimę ir išaugę
ne miestuose.

Nors mieste esančiose institucijose
ieškoma ir siekiama tiesos, kuriami,

saugojami ir skleidžiami žymiausi
grožio kūriniai, gilinamas ir sklei-
džiamas mokslas, nors iš čia planuo-
jamas ir diriguojamas religinių idė-
jų skleidimas, tačiau didelė daugu-
ma pačių miestiečių tais dvasiniais
ir dvasinės krypties dalykais nesido-
mi arba per mažai domisi. Daugu-
mos, kaip matėme, dėmesys nu-
krypsta į tai, kas įvairu, lengva, pa-
viršutiniška, t. y. į tai, kas vadina-
ma pramogomis, nesiekiant nieko ki-
ta gilesnio, prasmingesnio. Į tai įsi-
jautęs, kitados Balys Sruoga, apra-
šydamas milžiniško miesto gyveni-

mą, randa jame tik labai mažytę sielą ("Miesas").

Kiekvienas miestas turi ką nors savotiška, ką nors skirtinga ir įdomu, tačiau visur tas pat paviršutiniškumas, siekias atitraukti žmogų nuo rimtesnių dalykų ir iš jo gauti pinigą. Kiekvieną kartą, atsidūrus kur svetimame mieste ir stebint jo triukšmą ir paviršutinį efektingumą, nevienam prisimena anas gundytojo siūlymas "visa tau atiduosiu, jei parpuolęs mane pagarbinsi". Ir tas modernusis gundytojas, besireiškias per įvairiausias miesčioniškos aplinkos įtakas bei sugestijas, dažnai atrodo labai įtikinamas, kalbą laisvės, modernumo, žmoniškumo, o neretai ir mokslo bei kultūros vardu. Tačiau jis yra lygiai klastingas ir apgaulingas, nes visos tos gundančios bei viliojančios didmiesčių įtakos reikalauja joms nusilenkti kitaip tariant su jomis sutikti, nuvertinti save, kaip žmogų, atsisakant gilesnės kultūros siekimo. Balys Sruoga, poetiškai charakterizavęs miestą, jo įtakų veikimą apibūdina sušukimu: "Dieve, kaip sunku žmogumi būti!"

3. Miesto įtakos ir lietuvių jaunimas

Naujausioji lietuviškoji išsivija yra įsikūrusi daugiausia didmiesčiuose ir daugiausia pramonės darbininkų rajonuose, kur iš seniau yra įsikūrę lietuviškos kolonijos. Jos priaugančiam jaunimui tenka bręsti tokiose pat sąlygose, kuriose auga ir bręsta apskritai Amerikos pramonės darbininkų jaunimas ir kuriose žmonių rūpesčiuose dažniausiai vyrauja dvi įstaigos, būtent, fabrikas, kuriame uždirbamos lėšos pragyvenimui, ir kaimynystėje gausybė smuklių, kuriuos kažkaip įsiterpia į nemažos darbininkų dalies gyvenimą ir dalyvauja jų uždario paskirstyme.

Tačiau šių dienų lietuvių jaunimas yra kilęs iš šeimų daugiausia su aukštesniu ir aukštuoju išsilavinimu. Todėl būtų visiškai nuoseklu, kad jis, nors ir gyvendamas neturtingųjų rajonuose, nesirikiuotų į gyvenamos aplinkos socialinį bei kultūrinį standartą, o orientuotųsi į švedų, anglų, vokiečių ir kitų kultūriškai čia pirmaujančių tautų kultūrinį lygmenį ir pakiltų aukščiau daugelio kultūriškai nevertingų miesto įtakų.

Pagaliau prieiname prie labai nekonkreto ir konkrečiai neatsakomo klausimo, būtent, kiek lietuviškas jaunimas yra atsparus anomis neigiamoms įtakoms: kiek jis joms nusilenkia ir kiek jis su jomis kovoja? Atsakdami į kalbamą klausimą, manau, niekas negalėtų tvirtinti, o tuo labiau įrodyti, kad bent žymesnė mūsų jaunimo dalis būtų jau nusistačiusi išgyventi viską, ką tik miestas turinčiam pinigų siūlo, ir tuščiai sumiesčionėti iki galo. Tačiau lygiai negalėtų visiškai nuneigti, kad jaunus žmones kartais įtraukia ir tokie dalykai, kurių pažinti jis niekada iš anksto neplanuoja ir net nenumato, ir kurie smerkiami visokio išauklėjimo ir visų pažiūrų žmonių. Ir pats jaunimas, gali būti, negalėtų neigti, kad bent dalis jo lengvapėdiškai daro kompromisų, kurie nesiderina su jo idealistiniais polėkais ir asmenybės ugdymo idealais, kurie niekais verčia jo pasiryžimus bei užsimojimus ir sukelia nepasitikėjimą savo sugebėjimais realizuoti ateities planus.

Mūsų jaunimui susiorientuoti, kas šioje aplinkoje yra vertinga ir kas nevertinga, apsunkina ir ta aplinkybė, kad jam šiuo metu tenka išgyventi posūkį nuo europinio gyvenimo į amerikietiškaį. Iš mažens mūsų jaunuolis yra auklėtas europinėje dvasioje, per kurią reiškiasi klasinė

kultūra, susiklausymas, didelė pagarba didžiosioms vertybėms ir pastoviesiems principams. Čia besimokydamas, jis susiduria su labai supraktintu auklėjimu, randa didelį susižavėjimą techniskąja pažanga, individualinės laisvės idealizavimą ir visur vyraujančius dinamiškuosius principus. Jis visur čia susiduria su ta linkme, kad jo tėvų atsineštieji ir jam auklėjimo keliu iškiepytieji principai čia viešajame gyvenime labai respektuojami. Iš aplinkos jis dažnai gauna sugestijų, kad jo tėvų pažiūros konservatyvios ir nebeatitinka čia vyraujančios dinamikos. Dėl to dažnam kyla nuotaika sąmoningai vengti ir atsiriboti nuo kai kurių jo tėvų iš Europos atsivežtųjų konservatyvių nusistatymų ir pasisavinti čia vyraujančius moderniškus principus ir dinamiškai suprastas vertybes, kaip daugelis auklėtojų ir filosofų čia pataria.

Tačiau tokia nuotaika jaunuoliui dar neatskleidžia, kas tame modernišrame ir dinamiškame gyvenime yra vertinga. Kartais gali jam atrodyti, kad jį nuo konservatyvumo gelbės visa tai, kas tik jam čia yra nauja. Bet čia ir susidaro pavojus, lengvai išmetant į šiukšlyną savo seną piniginę, drauge išmesti ir visas savo santaupas. Lengvai keičiant vertybes, visada susidaro pavojus vietoje atiduodamo rimto pinigų gauti tik tai, kas kieno nors labai garsiai reklamuojama, kas paviršutiniškai efektinga, bet kas iš esmės yra nevertinga. Tuo atveju, beieškant gyvenimo pilnumos, labai lengva pasisavinti tik miesčioniško gyvenimo tuštumą ir kitus nevertingus dalykus.

Aš tik minėjau kai kurias čia gyvenančias tautybes, kurios turi savo aiškias auklėjimo ir kultūrinės tradicijas ir kurios labai skiriasi nuo tų tautų, kurios Amerikai duoda krimi-

nalistus, smuklininkus ir smuklių lan-kytojus. Drauge iškėliau mintį, kad mūsų jaunimas, pagal savo tėvų išauklėjimą, turėtų prilygti anų tautų jaunimui. Kad praktiškai taip nėra, kaltos yra tos priežastys, kad mūsų jaunimo auklėjimas buvo ilgai įvairių aplinkybių nepalankiai veikiamas ir darkomas. Tas praeities nepastovumas nemažai jaunimo daliai sudarė nuostolių, pereinant iš mokyklos į mokyklą. Jis daugeliui atnešė charakterio auklėjimo trūkumą ir kitokių nuostolių, kurie jiems paaiškėja tada, kai pasirodo, kad nueita ne tais keliais, kurie buvo susiplanuoti, ar kurie buvo svajoti.

Prieš nepalankias miesčioniškas įtakas saugiausia yra ta jaunimo dalis, kuri turi tvirtą vertybių pagrindą, būtent, kuri sąmoningai planuoja savo auklėjimąsi ir visą savo ateitį pagal didžiuosius principus, kurių branduolį sudaro religijos ir moralės reikalavimai. Taip pat žmogų nuo nevertingų pašalinių dalykų sulaiko turėjimas prieš save aiškių tikslų ir jų siekimas.

Tikslų atžvilgiu geriausioje padėtyje yra mokslus einąs jaunimas, siekias mokslo bei studijų keliu ruoštis ateičiai ir įsigyti sau vertingą specialybę. Kas tuo keliu rimtai eina ir nuolat gyvena studijų nuotaikomis ir, ypač jei turi tvirtą ir rimtai pagrįstą pasaulėžiūrą, jo susidomėjimo pastangos dažniausiai būna sutelktos į teigiamą ir vertingą pažangą. Mokslo bei išsiauklėjimo siekimas kaip tik verčia daugiau gyventi tomis teigiamomis įtakomis, kurias skleidžia mokslo, meno, religijos, filosofijos ir kitų sričių autoritetai ir kurios teigiamai ugdo, kelia jo asmenybę aukščiau kitų daugumos.

Panašiai neigiamų įtakų mažiau paliečiami ir visi tie, kurie turi tvirtą

pasaulėžiūrą ir susiranda savo aplinkoje kurių nors tikslų, pvz., kurie aktyviai ir sąmoningai dalyvauja savųjų organizacijose bei meniškuose junginiuose, seka spaudą ir literatūrą, domisi kultūrine pažanga ir moka vertingai bei prasmingai sunaudoti laisvą laiką.

Kultūriniu požiūriu, neįdomiausia padėtis yra to, ypač vyriško jaunimo, kuris nieko nesiekia, mažai kuo domisi ir pasitenkina kasdienybe. Jokių siekimų nepaįvairinamas, jau ir pats darbas įmonėse žmogų, kaip asmenį, niveliuoja. Kultūrinio intereso neturėjimas dažną nuveda ne kur kitur, kaip tik į smuklę. Ir ji, deja, turi nemažą pasisekimą lietuvių jaunimo tarpe ir smukdo jį visais atžvilgiais.

Miesto aplinkoje žinome daugybę dalykų, kurie kelia žmogų aukštyn. Lygiai čia iškyla begalės dalykų, kurie žmogų traukia žemyn ir padeda jam pulti. Pirmųjų reikia paieškoti; antrieji daugiau reklamuojasi ir siūlosi. Pirmuosius dažnai aptariame kaip dvasinius turtus, antrųjų tarpe yra daug to, kas paprastai pavadinama šiukšlėmis. Jauno žmogaus kelias į išsiauklėjimą ir išsilavinimą, į asmenybę ir specialybę eina per mokslą, per religinį, moralinį ir estetinį auklėjimą, per socialinį ir iš viso kultūrinį veikimą. Aukštesnių tikslų bei idealų turėjimas reikalauja iš jauno žmogaus izoliuotis nuo daugelio nevertingų miesčioniško gyvenimo įtakų.

P. Maldeikis

Neturėti laiko dažniausiai reiškia neturėti noro.

R o s s e n b e c k

APELSINAMS ŽYDINT...

"Koks nuostabus miestas!" — mąsto Povilas. "Kai Niujorke ir Čikagoje dabar užia žiemos vėjai, o sniegas sluoksniais nukloja kelius, čia jau ankstyvas pavasaris, pirmieji žiedai, ir toks nuostabus jų kvapas. O palaimintas Los Anegeles!" Jis žiūri į medį, nepanašų iki šiol jo matytiems, pasipuošusį šviesiais žiedais, ir negali atsistebėti: "Apelsinai žydi!"

Jis galvoja apie Liudą, kurią jis kas metai aplanko ir džiaugiasi jos mėlynomis akimis. Liuda jauna ir įdomi, judri kaip vijurkas ir gudri bei išmintinga kaip laputė. Ji akiai tiki Dievą, garbina visus šventuosius ir mielai atsisako bet kokio šokių vakaro ar kino, atiduodama pinigus pirmam pavargėliui. Jos pasaulis pilnas draugų ir meilės, skambaus juoke ir nesuteptos širdies. Iš pradžių Povilą paviliojo jos būdas, ir jis pats nepajuto laukias tos minutės, kai kariuomenė išleis jį atostogoms. Bet praėjo pora metų, ir jis nustebo pamatęs, kad Liuda jo nebetraukia: ji miela ir gera, bet jis nori ko nors kitoniško: ko palaido ir... naujo. Jis nori mergaitės, kuri užmirštų pareigas, laiką ir net pasaulį. Tas nuolatinis Liudos apaštalavimas baigia jį užėsti, ir jis pats nežino, ką bedaryti šią vasarą.

"Laukiate ko?" — užkalbina jį moteriškas balsas, ir Povilas atsisuka. Šalia jo stovi amerikietė: kiek aukštoka, truputėlį per plona, bet gražių rudų akių ir tamsių, tamsių plaukų. Pirmas įspūdis neblogas, ir Povilas atsisėda ant suoliuko. "Sėsk šalia", sako jis. Amerikietė atsisėda, išsitraukia cigaretę ir paprašo: "Ugnies". Jis uždega cigaretę ir šypso: koks nuostabus skirtingumas! Liu-

da mėgsta geras manieras ir niekad jos pati neprašekins vyriškio. Ji neapkenčia rūkančių moterų ir neperneša net per bloką pigių kvėpalų kvapo. "Pamainai viskas sveika", mąsto jis ir pradeda šnekėti. Jo nauja pažįstama, Janė, pasirodo visai simpatinga. Ji mielai plepa bet kuria tema, ir Povilas mato, kad ji neturi jokio išsilavinimo. Bet argi moterims reikia smegenų?

Tą vakarą jie nueina į šokius. Janė šoka gerai: ji moka visus šokius ir mandrius išraitimus, ir jos lūpos visą laiką šypsosi. Suknelė kirpta, gal net per daug, bet jos pečiai gražūs, ir Povilas seka jos judesius su malonumu. "Tai bent pakeitimas!" — mąsto jis, ir vakaras jam lėkte pralekia.

Nuo to laiko jis dažnai eina su Janė. Ji mėgsta brangius restoranus, ir jo pinigai smarkiai mažėja. "Bet argi galima norėti, kad moteris mylėtų dykai?" — mąsto Povilas. Tiktai Liuda tegalėjo mylėti be išskaičiavimo. Ach, ta Liuda... Jis jau keli mėnesiai ieško žodžių, norėdamas parašyti jai laišką ir vis atidėlioja. Jis žino, kad ji myli ir laukia, bet argi jo kaltė, kad mergaitė taip vaikiškai patiki kiekvienu jo žodžiu. Juk vyras dažnai mėgsta paerzinti ir prikalbėti nebūtų dalykų... Po ilgo galvojimo, jis vis dėlto parašo: "Dovanok, Liuda, bet širdis, ne akmuo: neišlaikė ji ilgo persiskyrimo laiko ir, apelsinams žydint... pamilo kitą". Liuda greit atsako: maža, kvėpianti atvirutė teturi tik du žodžius: "Laimingos ateities."

Laikas bėga, kaip vėjas, ir metai veja metus. Iš pradžių Povilas girdi, kad Liuda su niekuo nevaikšto, laiką praleidžia prie knygų ir muzikos. Paskui eina gandai apie jauną profesorių ir jo melsvaakę sužadėtinę. Povilas nebemyli Liudos, bet nejučio-

mis gauda kiekvieną gandą, ateinantį apie tą šviesiaplaukę mergaitę. Išgirdęs apie jos vestuves, jis ilgai negali užmigti ir betiksliai klajoja tuščiomis gatvėmis vėlais vakarais, matydamas akyse jos plačią baltą suknelę ir širdį, tyrą kaip krikštolas. Kariuomenė jį jau atleido, ir jis mokosi. Bet gyvenimas kažkaip tuščias ir neįdomus. Janę jis jau seniai užmiršo: kaip greitai ji įkrito jam į širdį, taip ir pasitraukė: jos tuštumas buvo daug nuobodesnis už Liudos meilę tautai, geriems darbams ir vaikams. Pafliртуoti jis pafliртуoja dažnai, bet tuo viskas ir užsibaigia: nejučiomis jis lygina visas su Liuda, ir nei viena neišlaiko jo kritikos.

Neturėdamas ką daryti, Povilas pradeda karts nuo karto nueiti į bažnyčią. Jis žiūri į šventuosius, lygina vienus su kitais, ir pats nepajusdamas, pradeda juos pamėgti. "Jie vieniši, kaip ir aš", mąsto Povilas, ir jo veidas giedrėja. Čia jis pamato Liudą pirmą kartą po šešių metų: kaip ji pasikeitusi! Ji smarkiai suplonėjusi, apsirengusi pagal paskutinę madą, su plačia skrybėle ir karakuliniu paltu. Pamačiusi Povilą, ji prieina artyn ir ištisia ranką: "Sveikas!" Jos balsas švelnus ir gaivinant, o akių blizgėjimas net pagyvėjęs. Povilas pakelia skrybėlę ir lėtai pabučiuoja jos ištiestą ranką. Ji kiek parausta, bet laiku susivaldo ir šypteli: "Tai matai, Povilai. Pats gyveni vienas, džiaugiesi laisve ir gyvenimu. O aš štai jau ir šeimą auginu."

Tik dabar Povilas tepastebi, koks didelis panašumas tarp trimečio berniuko ir Liudos. Jis mato jos akyse motinos meilę, ir žodžiai springsta gerklėje: "Bet tu irgi išmoderniškėjus, Liuda..." — "Tik tiek, kiek vyrui patinka, kad nepamestų..." — juokiasi ji. "Matau tave bažnyčioje, Po-

vilai", sako ji tyliai, "aš nieko prieš svetimtautes, bet ir lietuvių yra daug. Gerai, kad ieškai gyvenimo draugės saviškių tarpe. O aš maniau, kad apelsinams žydinti..." Ir ji vėl nusišypso. Povilas pakelia vaiką, pabučiuoja jį į kaktą ir pataria: "Nežiūrėk į apelsinų žiedus, sūnau, jie taip trumpai težydi..." Vaikas nesupranta nieko, bet Povilui tas nesvarbu. Jis paspaudžia Liudos ranką ir atsiveikina: "Aš dar daug turiu iš-

mokti, Liuda, bet turiu laiko: viengungio dienos ilgos..." Jis seka ją, nueinančią smulkiais žingsneliais, vediną vaiką už rankų, ir patenkintas nusišypso: "Su manim ji vis tiek nebūtų buvusi laiminga. Gal ir gerai, kad tie apelsinų žiedai sumaišė mūsų kelius..." Ir jis grįžta namo, mąstydamas, kiek daug dar jam reikia mokytis, kad išmoktų gyventi bent dalmi tos laimės, kurią Liuda skleidžia visiems aplinkui...

Raganėlė

URUGVAJAUS LIETUVIŲ KOLONIJA

Nors Pietų Amerikoje buvo jau ir seniau atvykusių lietuvių, bet ypač apie 1924 - 1930 metus, kai Lietuvoje buvo sunku gauti darbo, daug tūkstančių mūsų tautiečių išplaukė į Pietų Ameriką ieškoti pragyvenimo šaltinių. Dauguma apsistojo Brazilijoje ir Argentinoje, tik apie 6000 pasiekė Montevideo miestą Urugvajuje, kur yra trys didelės gyvulių skerdyklos: Swift, Nacional ir Artigas. Ilgai jie turėjo vargti ir net ieškoti išmaldos, kol pagaliau susirado darbo. Dabar jau dauguma lietuvių turi pasistatę savo namelius ir įsigiję šokią tokią nuosavybę, bet vis dėlto dar daugelis skurdžiai gyvena.

Dvasinis lietuvių imigrantų aprūpinimas buvo labai menkas ir apgailėtinas. Nors pervažiavo keletas kunigų, bet, pabuvę trumpą laiką, vėl išvykdavo, nes nebuvo galima pragyventi. Pasirodė ir pora netikrų kunigų, kurie suklaidino žmones, ir dėl to daugelis dar ir šiandien su nepasitikėjimu žiūri į dvasiškiją. Komunistai, išnaudodami kiekvieną progą, ypač matydami baisų žmonių skurdą, pradėjo juos traukti po raudona

vėliava, žadėdami visokios pagalbos. Žmonės paklausė, tikėdamiesi, kad gaus duonos ir darbo. Komunistai daug žmonių suklaidino ir dėl to, kad jie nesivadino komunistais, bet kultūros skleidėjais. Susitvėrė du komunistų lietuvių klubai, įsisteigė jų laikraštis "Darbas", buvo atidaryta radijo valandėlė. Žmonės greitai atšalo nuo Bažnyčios ir tikėjimo, nes, kurie eidavo į bažnyčią, buvo pajaukiami. Tad trumpu laiku čia pasidarė stipriausias lietuvių komunistų centras visoje Pietų Amerikoje. Laimėjus Rusijos komunistams karą ir prijungus Lietuvą prie Rusijos, Urugvajaus lietuviai komunistai ruošė džiaugsmo manifestacijas. Uolesnių katalikų saujelė dar labiau nusiminė ir pasislėpė.

Štai pagaliau atvyksta uolus kunigas St. Grigaliūnas, kurs pirmiau gyveno Brazilijoje. Apsigyvenęs Montevideo mieste, galvoja suorganizuoti lietuvių parapiją, bet greitai įsitikina, kad be pašalinės pagalbos ir organizuoto veikimo nieko neišeis, ypač kai nėra pragyvenimo šaltinių. Po kurio laiko paprašo, kad jam ar-

kivyskupas duotų urugvajiečių parapiją, o lietuvius aprūpindavo tik karta į mėnesį lietuviškomis pamaldomis.

Lietuviai jėzuitai

Kaip tik tuo metu, 1949 metais, į Urugvajų atvyksta jėzuitas Jonas Kidykas, kurs aplanko lietuvių kolonijas visoje Pietų Amerikoje, pravesdamas misijas ir susipažindamas su lietuvių dvasine padėtimi. Radęs Montevideo lietuvių apverktiną dvasinę būklę ir prašomas kun. St. Grigaliūno, kad lietuviai jėzuitai paimtų Urugvajaus lietuvių koloniją į savo globą, sutiko rūpintis tuo klausimu.

Neilgai trukus, T. J. Kidykas, S. J., kurs tuo metu buvo išblaškytų po visą pasaulį lietuvių jėzuitų viršinin- kas, pasiuntė Tėvui Generolui į Romą pranešimą apie lietuvių gyvenimą Pietų Amerikoje, prašydamas, kad lietuvius jėzuitus paskirtų šiam sunkiam, bet labai reikalingam darbui visoje Pietų Amerikoje su nuolatine rezidencija Urugvajaus sostinėje Montevideo, nes čia ir reikalas didesnis ir klimatas geresnis. Generolas mielai sutiko ir tam darbui paskyrė T. J. Bružiką, S. J. ir T. VI. Mikalauską, S. J., kurie tuo metu dar buvo Europoje. 1951 metų pradžioje juodu atvyko į Pietų Ameriką nuolatiniam gyvenimui ir darbui. T. Bružikas pakeliui dar praveda keletą misijų Brazilijoje, o T. Mikalauskas tiesiai vyksta į Montevideo ir ten pradeda dirbti tarp lietuvių. Atvykus ir T. Bružikui, juodu abu apsigyvena pas vietinius jėzuitus, kurie išlaiko lietuvius misijonierius nemokamai, duodami visokių patarimų ir pagalbos.

Labai mums prielankus Montevideo arkivyskupas A. M. Barbieri, kapucinas, nuolat ragina, kad suras-

tume patogų sklypą, kur būtų galima pasistatyti namus ir bažnyčią, kad lietuviai čia galėtų susirinkti pamaldoms ir atgaivintų savo lietuviškus papročius. Visas vargas buvo su lėšomis. Arkivyskupas stato seminariją, todėl negali mums padėti, o vietiniai lietuviai labai neturtingi ir smarkiai sukomunistėję. Vis dėlto ieškome sklypo ir surandame labai patogioj lietuvių gyvenamoj vietoj, bet kaina mums neįkandama – 40 tūkstančių pezų (20 tūkst. dolerių). Iš kur tokią sumą paimsi? Kreipiamės į žmones. Jie pasižada sudėti apie 15 tūkstančių pezų, už kuriuos nė pusės sklypo nenupirksi. Tada T. Bružikas, turėdamas Šiaurės Amerikoje pažįstamų, kreipiasi į juos laiškais, deda skelbimus į laikraščius ir štai netikėtai ateina tiek pagalbos, kad tais pačiais 1952 metais buvo galima nupirkti sklypą būsimai bažnyčiai ir jėzuitų namams.

Sklypas nupirktas, bet jis dar tuščias, norint pradėti statybą, reikia dar daugiau pinigų. Tada T. Bružikas atvažiuoja į Jungtines Amerikos Valstybes, apvažinėja daugelį lietuviškų parapijų, vesdamas misijas ir prašydamas aukų Urugvajaus bažnyčiai. Jo vieton į Urugvajų yra paskiriamas T. J. Venckus, S. J. Šiaurės Amerikos lietuviai taip suprato ir parėmė šį reikalą, kad 1953 metų viduryje jėzuitų Vyresnysis T. Br. Krištanavičius galėjo vykti į Urugvajų ir sutvarkyti visus reikalus, kad būtų galima tuoj pradėti statybos darbą. Statyba taip sparčiai žengė pirmyn, kad 1954 m. vasario 16 d. jau buvo atlaikyti pirmosios šv. Mišios būsimos bažnyčios rūsyje, kur vėliau bus parapijos salė. Statybos darbus prižiūri T. Mikalauskas, o T. Bružikas dar pasilieka Šiaurės Amerikoje iki 1954 m. vasaros, o paskui ir jis

B. L. nuotr.

Jauniausias Brighton Parko (Čikagoje) BALFo aukų rinkėjas Donatas Kavaliūnas 6 metų amžiaus, surinkęs gatvėse 20 dolerių. Foto reporteriui jis pareiškė: „Pasistiprinsiu, sukrimsdamas savo kumščio didumo obuolį, o tada vėl duosiu kojom darbo. Kuo daugiau surinksiu aukų, tuo bus lengviau gyventi Vokietijos lietuviukams.“

grįžta atgal į Urugvajų. Atvykęs jau randa pabaigtus jėzuitų namus, o bažnyčią išmūrytą iki stogo. Belieka tik uždėti stogą ir pastatyti bokštą.

Tų pačių metų rugsėjo 8 d. Urugvajaus jėzuitų provincijolas pašventina naujus lietuvių jėzuitų namus, kurių vyresniuoją paskiriamas T. J. Bružikas. Spalių 31 dieną, Kristaus Karaliaus šventėje, Montevideo arkivyskupas iškilmingai pašventina jau užbaigtą, nors nedidelę bet gražią lietuvių bažnyčią, skirtą Nekalčiausios Mergelės Marijos Širdžiai. Ši bažnyčia, savo originaliu keturių kryžių bokštu ir raudonu stogu aukštai iškilusi virš namų, puošia visą apylinkę.

Visi Montevideo lietuviai, išskyrus komunistus, yra labai patenkinti, kad po tiek metų laukimo ir nevilties pagaliau turi savo bažnyčią. Arkivyskupas savo pamokse bažnyčios šventinimo dieną raginte ragino lietuvius, kad jie lankytų šią savo bažnyčią, giedotų lietuviškas giesmes ir melstųsi savo įprastu būdu. Nors bažnyčia yra pastatyta lietuviams, bet arkivyskupas prašė, kad lietuviai kunigai aprūpintų ir kitų netoli gyvenančių tikinčiųjų dvasinius reikalus, nes Pietų Amerikoje jaučiamas didelis kunigų trūkumas. Ši arkivyskupo prašymą reikėjo patenkinti, nors darbo ir su vienais lietuviais pilnai užtektų. Tiek yra nuo bažnyčios atšalusių, užkietėjusių, daug netvarkingų moterų, nekrikštytų vaikų...

Šių metų Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo dieną vėl buvo mūsų bažnyčioje nepaprastos iškilmės. Dalyvavo arkivyskupo įgaliotas prelatas, jėzuitų viceprovincijolas, Lietuvos ministras Dr. K. Graužinis ir pilna bažnyčia žmonių. Arkivyskupo atstovas paskelbė, kad įsteigiama Dievo Motinos Marijos parapija: lietuviams be ribų, o vietiniams su nustatytomis ribomis. T. J. Bružiką paskelbia ir prisiekdina šios parapijos klebonu, o T. J. Giedrį vikaru su klebono teisėmis. T. V. Mikalauskas išvyksta į Braziliją steigti naujos lietuvių misijos.

Tai yra pirmieji lietuvių jėzuitų žingsneliai Pietų Amerikoje, skleidžiant Dievo žodį ir kuriant Jo karalystę žmonių širdyse.

Jonas Bružikas, S. J.

Graži moteris patinka akiai, o gera — širdžiai. Viena yra papuošalas, o antra — turtas.

Napoleonas

AR DABAR NEĮVYKSTA STEBUKLŲ?

Skaitant apie pirmųjų amžių kankinius ir pažvelgiant į mūsų laikus, atrodo, kad skirtumas yra labai didelis. Pirmiau įvykdavo labai daug stebuklų, o dabar apie stebuklus mažai girdėti. Šventųjų gyvenimuose rašoma, kad kai kankindavo krikščionis pirmaisiais amžiais, beveik visuomet įvykdavo didelių stebuklų, pvz., kankinamasis įmestas į vandenį nepriگردavo, ugnyje nesudegavo, plėšrieji žvėrys jo neliesdavo. Ir dabar už geležinės uždangos už tikėjimą yra kankinami šimtai ir tūkstančiai žmonių, bet apie kokius nors stebuklus netenka girdėti. Todėl kai kam gali atrodyti, kad tie knygoje aprašomieji pirmųjų amžių stebuklai yra tik išgalvotos pasakos.

Mėginsiu aš pats į tai atsakyti. Man atrodo, kad tie aprašomi stebuklai tikrai įvykdavo, ir Dievas juos darė todėl, kad pirmieji krikščionys ėjo giedodami į mirties arenas, o iš jų akių liejosi džiaugsmo ašaros, kad gali kentėti ir mirti už Kristų. O kiek mes rasime tokių žmonių dabartiniais laikais? Kadangi mūsų dienų žmogus daugiau myli šios žemės gyvenimą negu Dievą, tad argi galima norėti, kad Dievas jam siųstų savo pagalbą ir darytų stebuklus, kai jam tenka kentėti ar mirti nuo budelio rankos?

Prašau atsakyti, ar toks mano galvojimas yra teisingas.

R o k a s

Jūsų aiškinimas dalinai yra teisingas, bet nepilnas. Į stebuklą galima žiūrėti, kaip į atlyginimą už žmogaus tikėjimą ir kaip į priemonę įsigyti tvirtesniai tikėjimui. Pirmųjų amžių krikščionys turėjo labai tvirtą tikėjimą, todėl buvo verti ir ypatingos Dievo globos bei pagalbos savo kentėjimuose. Dievas kiekvieną žmogų globoja, kiekvienam padeda, bet stebuklas yra nepaprasta, ypatinga Jo dovana, todėl joks žmogus neturi teisės šios dovanos laukti. Dievas ją duoda tik tiems, kuriuos nori ypatingu būdu atžymėti už jų ypatingus darbus ir karštą tikėjimą.

Bet pirmaisiais amžiais, šalia mažo būrelio karštai tikinčiųjų krikščionių, buvo labai daug netikinčių ir visai nepažįstančių Kristaus mokslo. Dievas savo stebuklais norėjo jiems atverti akis, kad ir jie pažintų, jog Kristaus mokslas yra dieviškas, nes stebuklus gali daryti tik Dievas arba tas žmogus, kurs iš Dievo savo tikėjimu šią malonę ir galią gauna. Kai kas gal pasakys, kad ir mūsų laikais yra daug atšalusiu, netikinčių, todėl jiems pamatyti kokią nors stebuklą būtų labai naudinga, tada sustiprėtų ir jų tikėjimas. Bet kažin, ar tikrai taip būtų? Kristaus mokslas jau yra pakankamai paskelbtas beveik visame pasaulyje. Kas tik nori, gali jį pažinti ir priimti. Kristus padarė daug didelių stebuklų, ir tie stebuklai yra visiems žinomi, nes aiškiai aprašyti Šv. Rašte. Bet yra žmonių, kurie nenori jų pripažinti ir stengiasi juos išaiškinti kartais labai juokingais būdais. Pagaliau visais amžiais, iki mūsų laikų, nuolat įvyksta įvairių stebuklų, kurių atgamtiškumu netenka abejoti. Bet kiek yra žmonių, kurie tartum užmerkia akis, nenorėdami tų stebuklų matyti! Tad vienintelis dalykas, kurio trūksta netikintiems žmo-

nėms, yra tikras *noras* tikėti, priimti Kristaus mokslą, laikyti Jo išakymus, pripažinti Jo stebuklus ir Jo dievybę.

Kai Kristus gyveno šiame pasaulyje ir savo mokslą rėmė didžiais dieviškais darbais ir stebuklais, atsirasdavo tokių, kurie sakė, kad Jis tai darąs piktosios dvasios galia. Kiti dar ir dabar sako, kad Jo stebuklai buvę tik gudrūs magiški pokštai. Kažin ar panašiai nebūtų ir dabar, jei ateitų pats Kristus ir pradėtų daryti stebuklus? Gal mūsų laikais neįvyksta tiek daug stebuklų, kaip pirmaisiais amžiais, bet vis dėlto jų įvyksta gana daug. Užtenka prisiminti tik Liurdą, kur kiekvienais metais yra užregistruojama eilė stebuklų, kurių jokie gydytojai ar kitų sričių specialistai negali išaiškinti natūraliu būdu.

Tačiau nenorime prisispyrę tvirtinti, kad visi įvairiose knygose aprašomieji stebuklai yra tikri. Galėjo tų knygų autoriai, rašydami apie šventuosius, truputiuką pagražinti ir perdėti, kad skaitytojams padarytų daugiau išpūdžio. Taigi, niekas negali guldyti galvos už kiekvieno aprašomo stebuklo tikrumą (išskiriant, žinoma, Šv. Rašte aprašytuosius), bet būtų labai neprotinga sakyti, kad stebuklai yra visiškai negalimi ir jie niekad neįvyksta. Tai būtų tuščia kova prieš aiškius faktus.

AR TAI VAGYSTĖ, AR TIK "PASINAUDOJIMAS PROGA"?

Kartą krautuvėje perkant prekę, pardavėjas per apsirikimą vietoj trijų dolerių užrašė tik dolerį. Aš, tai pastebėjęs, jam pasakiau, ir jis, man už tai padėkojęs, klaidą atitaisė. Kiti pažįstami dėl to iš manęs tyčiojosi, kad aš buvęs toks mulkis ir nepasinaudojau gera proga laimėti porą dolerių. Juk toji kompanija, jį sakė,

esanti labai turtinga, gal kartais ir nusukanti nuo kitų, tad dėl ko nuo jos, pasitaikius gerai progai, ne nusukti?

Prašau paaiškinti, ar aš gerai pasielgiau, pardavėją perspėdamas, ar pasirodžiau tik "mulkis"?

R o k a s

Pasielgėte gerai. Suponuojant kad toji kompanija ir vogtų ir suktų, ar dėl to galima ir visiems kitiems vogti bei sukti? Jeigu ji pavogtų iš Tamstos ir nenorėtų atiduoti, tada, progai pasitaikius, galėtum ramia sąžine atsimti tau priklausomą daiktą ar pinigų sumą. Bet imti tai, kas ne tavo, yra vagystė. Tad "mulkiai" yra tie, kurie save apgaudinėja, vogdami ir teisindamiesi, kad tai yra tik "pasinaudojimas proga".

AR SUSIDĖJUSIEJI GALI GAUTI IŠRIŠIMĄ?

Ar gali kunigas duoti išrišimą tokiems asmenims, kurie gyvena ne moterystėje, bet tik šiaip sau susidėję, ir kunigas apie tai gerai žino?

R o k a s

Galima duoti išrišimą tiems žmonėms, kurie, nors būtų ir didžiausi nusidėjėliai, savo nuodėmių neapkenčia, už jas gailisi ir stengiasi daryti viską, kad ateityje galėtų jų išvengti. Taigi, nė susidėjusiems niekados nėra vėlu grįžti prie Dievo ir pradėti naują, gražų gyvenimą. Bet jeigu jie to neprižada ir nori tęsti toliau savo nuodėmingą gyvenimą, negalima jiems duoti išrišimo.

Kartais dalykai taip labai susikomplicuoja, kad susidėjusieji, nors ir nenori daugiau nuodėmingai gyventi, bet dar negali visiškai atsiskirti, dar turi gyventi tuose pačiuose namuose ar tame pačiame bute. Kuni-

gas jiems gali duoti išrišimą, jeigu jie tikrai prižada, kad daugiau nesantykiaus, nuodėmių nedarys, bet gyvens kaip brolis su seseria. Tačiau ir šiuo atveju nebūtų galima duoti išrišimą, jeigu dėl to kultų pasipiktinimas tarp kitų žmonių. Jeigu juodu toliau gyventų ir visiškai nekaltai, bet žmonėms gali atrodyti, kad jie ir toliau tęsia tą patį nuodėmingą gyvenimą, todėl jiems būtų keista ir nesuprantama, kad kunigas tokiems duoda išrišimą ir tuo būdu lyg patvirtina jų nuodėmingą gyvenimą. Užtat yra pageidaujama, kad juodu stengtųsi atskirai gyventi. Tačiau reikia pastebėti, kad piktintis, nežinant tikrai visų aplinkybių, yra fariziejiška. Geriau būtų, kad kiekvienas žmogus teistų tik save, o kitus paliktų Dievo teismui. Juk tu negali įeiti į kito žmogaus sąžinę ir negali žinoti, ar jis gyvena nuodėmingai, ar gal labai šventai.

KAIP PAŽINTI PAŠAUKIMĄ?

Draugauju su berniuku, kurs man ir mano šeimai labai patinka. Galėčiau su juo sukurti šeimą, bet vis nedrįstu, nes dažnai juntu kažkokį vidurinį traukimą į vienuolyną. Šeima mano stojimui į vienuolyną labai priešinga. Kartą apie tai pasikalbėjau su vienu asmeniu, bet jis tik pasijuokė iš manęs ir iš vienuolių ir pasakė, kad aš neturinti pašaukimo į vienuolyną. Nesuprantu, kaip tą pašaukimą galima pažinti.

Viena mano draugė, su kuria mokyklos suole pasvajodavau apie vienuolyną, ištekėjo ir jaučiasi nelaiminga. Kita mano pažįstama, buvusi kelis mėnesius vienuolyne, ištekėjo ir jaučiasi laiminga šeimos gyvenime. Nepajėgiu tai suprasti ir sude-

E g l ė

Ne kiekvienas žmogus gali lengvai savo pašaukimą pažinti. Kai kurie jau nuo mažens jaučia traukimą į vieną ar į kitą luomą, ir, jį pasirinkę, jaučiasi laimingi. Kiti turi daug su savimi kovoti, galvoti, planuoti. Kartais jiems pasiseka surasti tikrą pašaukimą, bet kartais ir suklysta. Rimtas patarėjas čia yra labai naudingas. Gal tas asmuo, su kuriuo Tamsta kalbėjai, tikrai yra įsitikinęs, kad neturi pašaukimo, bet gal jis nerimtai į šį reikalą pažiūrėjo. Patarčiau atvirai pasikalbėti su koku nors kunigu, kuriuo Tamsta pilnai pasitiki.

Iš Tamstos minėtų pavyzdžių taip pat aišku, kad abejojanč, kuriuo keliu pasukti, yra mažesnė rizika rinktis vienuolyną negu moterystę, nes iš vienuolyno, jei nepatiks, galima išstoti, o kartą priėmus moterystės sakramentą, išskirti gali tik mirtis. Kiekvienam vienuolyne yra naujokynas — ilgesnis ar trumpesnis bandymo laikas, bet moterystėje jokio bandymo nėra. Yra tik priešvedybinis draugavimas, bet kartais ir po labai ilgo draugavimo gali padaryti klaidą ir ištekti nelaimingai.

Taigi, patariu pačiai dar labiau ir rimčiau pagalvoti, pasiklausti kitų patarimo, o paskui ryžtis vienam ar kitam gyvenimo keliui. Esu įsitikinęs, kad kiekvienas žmogus gali eiti kiekvienu keliu, jeigu tik turės pakankamai valios pasitaikančias kliūtis nugalėti ir žinos, kam jis gyvena, kam kenčia, kam aukojasi. Jeigu nesuprasi gyvenimo prasmės ir aukos vertės, jei ieškosi tik savęs ir savo malonumų, jokiame pašaukime nebūsi laiminga. Bet jei suprasi, kad šis gyvenimas yra ne tikslas, bet tik priemonė pasiekti amžinam tikslui, tada kiekviename pašaukime galėsi rasti laimės.

Redaktorius

PROTESTANTIŠKOS ŠEIMOS ATSIVERTIMAS

Šių metų "L. L." antrame numeryje esu plačiau rašiusi apie savo atsivertimą. Mūsų šeima buvo liuteronų tikėjimo. Tėvai buvo karšti protestantai ir nekenė katalikų. Atrodo tikras stebuklas, kad vėliau beveik visa mūsų šeima perėjo į katalikų tikėjimą. Pirmasis į Katalikų Bažnyčią grįžo mano brolis Karolis. Jis susidraugavo su katalike mergaite ir norėjo ją vesti. Mergaitės tėvai nenorėjo liuteronų žento, todėl jis prieš vedybą priėmė katalikų tikėjimą. Nei apie savo krikštą nei apie vedybą savo tėvams jis nieko nesakė. Tik važiudamas po sutuoktinių iš bažnyčios, užsuko pas tėvus jų atsiprašyti ir pakviesti į vestuves. Tėvas iš tolo jo nesileido ir susijaudinęs pasakė: "Nematysi gero gyvenimo ir neturėsi laimės, kad pamynai savo tikėjimą ir išsižadėjai tėvų, kurie tave užaugino." Tada brolis ėjo prie mamytės, bet ir ta jį atstūmė sakydama: "Nepadės tau Dievas, ir mūsų ašaros nenueis niekais. Nesiskusk mums niekados, kai būsi nelaimingas, nes pats ant savęs tas nelaimes užsitraukei." Brolis verkdamas išėjo su pabroliais. Po vedybų gyveno pas uošvius, o mums buvo šaltas, tarsi svetimas.

Aš apsikrikštijau 14 metų vėliau. Ir manęs laukė toks pat, o gal dar žiauresnis likimas negu mano brolio. Aš

tada mokiausi ir gyvenau bendrabutyje. Velykų atostogoms bijojau važiuoti namo, tad nuvažiavau pas draugę. Vis dėlto motina viską sužinojo ir parašė laišką, kad parvažiuočiau pasikalbėti. Baimės neturėjau, tik man buvo gaila, kad mamytė mano perėjimą į katalikų tikėjimą labai pergyvens. Parvažiavus radau mamytę labai rūščią. "Ar teisybė, ką žmonės kalba?" — tuoj paklausė. "Teisybė, mamyte", atsakiau. "Tad prapulk man iš akių ir daugiau nesirodyk mūsų namuose! Būčiau daug laimingesnė, jei tave su karstu būtų išnešę, negu dabar, kai matau tave paklydusią!" — "Sudie, mamyte", pasakiau išeidama, "aš vis tiek už jus melsiuosi ir Jūs visados mylėsiu." Bet nežinau, ar mamytė mano žodžius girdėjo, nes plūdo ašarose. Man atrodė, kad gimtųjų namų durys man amžinai buvo uždarytos, aš pasilikau be globos ir be pastogės.

Mane globoti paėmė mokyklos vedėja p. Gvildienė, mano krikšto motina. Buvau laiminga. Daugiausia laimės man teikdavo šv. Komunija. Negalėdavau net įsivaizduoti, ką reiškia turėti Dievą savo širdyje, galėti Jam viską išsipasakoti ir Jo prašyti. Tik vieno dalyko tada prašydavau: kad atsivertų mano namiškiai. Meldžiausi be paliovos, nors iš namų jokio laiško nei jokios žinios negaudavau.

Praėjus maždaug keturiems mėnesiams nuo mano krikšto, atbėga pas mane į sodą viena bendrabučio mergaitė ir sako: "Francaite, svečių kambaryje tavęs kažkas laukia." Neturėjau jokio supratimo, kas manęs galėtų laukti, kas galėtų aplankyti, kai pasaulyje neturėjau nė vieno artimo žmogaus. Labai nustebau, pamačiusi savo brolių Adolfą. Iš visų brolių jis mane gal labiausiai mylėjo, todėl

apsipyliu ašaromis, ji išvydusi. Jis man papasakojo apie namus, apie mamytę, kaip ji ant manęs pyksta, kaip ji sirgo, viską labai skaudžiai pergyvendama, ir nenorėjo, kad mane pakviestų, ne tik jai sergant, bet net ir mirus. Mano brolio sielos gilumoje taip pat ruseno atsivertimo kibirkštėlė. Tuo tikslu jis mane ir aplankė. Jis norėjo pasitarti dėl kai kurių neaiškumų. Visą išsiaiškinom, išsikalbėjom ir, kai brolis linksmas ir patenkintas išvažiavo, aš atsiklaupiau prie Dievo Motinos statulos, dėkodoma už jos ypatingą globą mūsų šeimai.

Tą vasarą nė atostogų nevažiavau. Nuo egzaminų iki praktikos darbų buvo tik vienas mėnesis. Tuo laiku padėjau savo krikšto motinai, kuri Prienuose vadovavo virimo kursams. Mano mamytė (tėvelis jau buvo miręs) tuo laiku pavedė sūnui ūkį, sau ir invalidei dukteriai užsirašydama išlaikymą. Kadangi mano brolis, kuriam ji pavedė ūkį, apsikrikštijo ir vedė katalikę, tai ir mūsų namai tapo katalikiški. Man į juos kelias vėl buvo atviras. Nors mamytė su manimi ir nekalbėdavo, bet brolis ir brolienė visados manęs labai laukdavo.

Baigusi žemės ūkio mokyklą, gavau Kaune darbą ir tik retkarčiais namo parvažiuodavau. Kaune susipažinau su jėzuitu tėvu J. Paukščiu. Šią kilnią ir šventą asmenybę dar ir šiandien prisimenu su didžiausia pagarba. Savo gyvenime jo labai pasižendau, nes daug jis man savo patarimais padėjo. Visuomet jį prisimenu savo maldose, nors jo likimas man yra nežinomas.

Mūsų namuose vis labiau pradėjo įsiviešpatauti katalikiška dvasia. Daugiausia gero padarė katalikiška spauda. Mamytė iškart labai nedrąsiai, toliau vis drąsiau ir drąsiau

Šio straipsnio autorės mamytė.

pradėjo ta spauda domėtis. Prieš keletą metų jai buvo pradėję skaudėti koją. Tas skausmas vis augo, ir ji negalėjo tos kojos nė sulenkti. Kitoje pusėje Nemuno buvo Jėzno miestelis, kur būdavo iškilmingai švenčiami šv. Roko atlaidai. Vargšė mamytė, norėdama pasveikti, kartą sako mano sesutei: "Reikės eiti į šv. Roko atlaidus, gal jis padės." Sesutė, ją bandydama, atsakė: "Bet juk tas Rokas ne mums priklauso, mes tik Liuterių turime, kuris nieko nepadeda." — "Jau tame tikėjime mes nemirsime", atsakė mamytė. Aš labai nudžiugau, kai iš sesutės tai sužinojau.

Mano sesutė nei ant manęs nei ant brolio už perėjimą į katalikų tikėjimą nepyko, bet pati niekad nebuvusi pareiškusi noro keisti savo tikėjimą. Aš niekuomet su ja apie tai nekalbėdavau, tik meldavausi, kad Dievas apšviestų jos protą, kad ir ji

pažintų tikrąjį tikėjimą. Taip ir įvyko. Prienuose ji mokėsi siūti pas labai gerą moterį, kuri turėjo labai gražų iš Romos parvežtą rožančių. Kartą mano sesutei besigėrint tuo rožančiu, toji moteriškė jai sako: "Ade lyte, kai tu krikštysiesi, aš tau šį rožančių dovanosiu." Atrodo, kad to ir tereikėjo. Atbėga ji pas mane nudžiugusi ir giriasi, ką ji savo krikštynomis gaus. Man tuoj paaiškėjo, kad jos meilė katalikų tikėjimui buvo išbujojusi iki aukščiausio laipsnio. Ji troško priimti krikštą ir šv. Komuniją Švenčiausios Mergelės šventėje. Šis jos troškimas išsipildė 1934 metais, Švenč. Mergelės Angelų Karalienės dieną. Prieš Mišias buvo krikštas. Per Mišias ji baltuose rūbuose su degančia žvake rankoje klūpėjo už Dievo stalo, ant altoriaus laiptų. Ji priėmė į savo širdį Tą, kurio taip seniai troško. Džiaugsmo ašaros riedėjo jos išblyškusiais skruostais. Ž m o n i ū džiaugsmas ir susijaudinimas buvo didelis. Netoli Dievo stalo, nuo visų atsiskyrusi, stovėjo mamytė. Ji viską suprato, viską apsvarstė, didelis skausmas slėgė jos sielą, o veidas buvo paplūdęs ašaromis.

Tą dieną mes visi džiaugėmės, tik mamytė nebuvo linksma. Svečiams išsiskirsčius, pastebėjau jos akyse ašaras. Priėjau ir paklausiau: "Mamyte, kas tokią gražią dieną slegia širdį?" Ji pradėjo dar labiau verkti ir pro ašaras man tarė: "Atleisk, aš tavę taip užgavau..." Aš jai neleidau baigti, bet pasakiau: "Aš ant Jūsų niekados nepykau, visuomet Jūsų gailėjausi ir daug už Jus meldžiausi." Tada ji man pasakė norinti tapti Katalikų Bažnyčios nare, tik mananti iš šio krašto pasitraukti kitur, kad galėtų ramiai ruoštis tai svarbiai savo gyvenimo dienai, nekliudoma ir persekiojama kitų liuteronų. Mielu

noru jai sudariau tas sąlygas. Mano krikšto motina Gvildienė už Kauno ant Nevėžio kranto turėjo gražų ūkį, kur tik vasaros atostogų metu atvažiuodavo gyventi. Mielai sutiko, kad mano mamytė su sesute ten apsigyventų.

Būtume galėję tuoj išvažiuoti, bet mamytė dar troško dalyvauti šv. Roko atlaiduose ir jo užtarimu tikėjosi gauti malonę — kad išgytų seniai skaudama koja. Atėjus laukiamai dienai, norėjome važiuoti, bet mamytė važiuoti nesutiko — norėjo pėsčia į atlaidus nueiti, nors ir labai skaudėjo koja. Savo pasiryžimą ištesėjo. Buvo taip pat pasižadėjusi bažnyčioje atsiklaupiti, nežiūrint jokių skausmų. Klaupiantis taip suskaudėjo koja, kad net Dievo vardą ištarė. Bet skausmas buvo trumpas ir tuoj dingo. Atsikėlusio jokio skausmo neįjuto ir tapo visiškai sveika.

1935 metų Jėzaus Širdies šventė buvo ir didžiausia mūsų šeimos šventė, nes tą dieną mūsų 63 metų mamytė, apsupta savo vaikų ir pažįstamų, pilna džiaugsmo ir laimės grįžo į Kristaus avidę. Jos džiaugsmui nebuvo galo, tik apgailestavo, kad taip ilgai klaidžiojo netikrame tikėjime ir prarado tiek daug nuopelnų. Po to iki mirties meldavosi beveik be paliovos, rožančius visados buvo jos rankose. Gavėnios metu tik kartą dienoje valgydavo. Buvo pavyzdys mums visiems. Mirė 1944 m., sulaukusi 72 metų amžiaus.

Nors mano mamytė pirmiau, būdama liuteronė, labai katalikų tikėjimo nekentė, bet kaimynams visados kuo galėdama, padėdavo. Gal būt, už artimo meilės įsakymo vykdymą Dievas ir leido jos sieloje taip išbujoti savo malonei, kad ji vėl ją grąžino į Kristaus įsteigtąją Bažnyčią.

Em. Greitaitienė

I š filmų pasaulio

PRIVATE HELL 36

Atvaizduotas policininkų gyvenimas, reikalaujantis daug drąsos ir tvirtos valios. Visų žmonių gyvenime yra daug pavojų, pagundų, paslydimų. Ypatingai tuo pasižymi policininko gyvenimas.

Cal Bruner (Steve Cochran) įsimyli kabareto šokėją, mėgstančią malonų gyvenimą ir prabangą. Nepajėgdamas susivaldyti ir norėdamas laimėti merginą, Cal pavagia pinigus iš mirusio kriminalisto. Jam padeda jo draugas, turintis žmoną ir vaiką. Jis nori užtikrinti ateitį savo šeimai, todėl, suradęs lengvą progą, susigundo. Pinigais juodu ilgai džiaugtis negali, nes tuoj viskas paaiškėja ir reikia atlikti užtarnautą bausmę.

Geras pastatymas, puiki vaidyba, įdomūs pasikalbėjimai. Kriminalinių filmų mėgėjams patiks.

20,000 LEAGUES UNDER THE SEA

Šitas filmas vaizduoja povandeninį laivą tais laikais, kada apie tokius dalykus niekas nė negalvojo. Kapitonas, laivo išradėjas, pabėgęs iš nelaisvės su savo draugais, pasistato povandeninį laivą ir prisiekia visą gyvenimą jame praleisti. Jūros dugnas jiems įdomus, naudingas ir ten jie jaučiasi ramūs, pamiršę pasaulį. Sutiktus pakelėje laivus jie sunaikina ir nei įgulos, nei keleivių negelbsti.

Kartą į jų povandeninį laivą įžengia trys žmonės: profesorius, jo bendradarbis ir paprastas jūrininkas. Kapitonas profesorių pažįsta iš jo raštų ir jį nori palaikyti kurį laiką savo laive, mano galėsiąs panaudoti savo

tiksliui. Čia ir prasideda filmo įdomumas — susipažinimas su laivu, kapitono pažiūra ir jo visais išradimais.

Filmas baigiasi trijų keleivių išsigelbėjimu, laivo sunaikinimu, o taip pat ir visų išradimų paslapčių žuvimu. Filmas įdomus ir visus žiūrovus išlaiko įtemptus nuo pradžios iki galo. Savo pastatymu ir pačia mintimi yra vienas iš įdomiausių.

Pagrindiniai artistai: Kirk Douglas, James Mason, Paul Lukas.

VIOLENT MEN

Čia parodomas žmogus, kurio gyvenimo tikslas buvo užvaldyti visą slėnį, nežiūrint kuria kaina. Slėnis buvo pažadėtas žmonai. Kaina nei vienam nei kitam nebuvo svarbu. Ginklu kaimynų žemės buvo atimamos ir prijungiamos prie jo jau ir taip plačios apylinkės. Pradžioje jis pats švaistėsi apylinkėje ir buvo pabaisa visiems. Vėliau, kai tas slėnis atėmė jo sveikatą, jis ginklus samdė, ir kova vyko toliau. Ir juo toliau jis žiūrėjo į platų slėnį, kuris dar nepriklausė jam vienam, tuo mažiau jis matė, kas aplink jį dėjos. Duktė nususuko nuo abiejų tėvų, nes ji viena kovos nepripažino. Žmona, turėdama galvoje tik tą slėnį, su vyro broliu susidėjusi manė valdysianti slėnį ir gyvensianti laimingai.

Kai jų namų nedorybės pasiekė aukščiausią tašką, kaimynai sukilo prieš juos. Kiekviena jų padaryta skriauda jiems dvigubai buvo atlyginta. Ir kai jis neteko namų, pamatė ne tik žmonos neištikimybę, bet ir savo klaidas. Nebepataisomi kalti-

ninkai žūva, kiti pasikeičia, teisingumas bei taika vėl sugrįžta į slėnį.

Filmas labai įdomus savo pilnumu, veiksmu ir charakteriais. Pagrindiniai artistai yra Barbara Stanwyck, Glenn Ford, Edward Robinson.

MANY RIVERS TO CROSS

Robert Taylor vaidina jaunuolį, kuris dar gyvenime nėra nusistovėjęs ir kuris dar nėra apsisprendęs, ko jis nori. Paskutinis jo noras rasti sau gerą, gražią vietą, kur galėtų apsistoti, o kol ją ras, daug merginų palieka pakeliui su sunkiomis širdimis.

Tačiau ne visos merginos vienos, nevienodas jis pakelėje ir sutinka. Atkeliavęs į vieną kaimą, jis sutinka gražią merginą, kuri jo taip lengvai nebepaleidžia. Nusprendusi jo nebepaleisti ir negavusi iš motinos tinkamo pamokymo, kaip jį išlaikyti, ji nutaria išbandyti visus būdus... Čia filmas ir parodo visus jos išgalvotus būdus jį sulaikyti. Tačiau net tada, kai kunigas užmauna žiedus, ji jo vis tiek dar neturi — jis, kaip ir anksčiau, tęsia savo kelionę vienas, o ji, žinoma, seka iš paskos.

Vyras negali pernešti minties, kad jis yra sugautas moters pinklėse ir negali pernešti to, kad ji gali jam padėti ir tol jie nesutinka, kol mergina neprisipažįsta, jog ji nugalėta.

Filmas lengvas ir įdomus visiems pamatyti.

THE FAR COUNTRY

Filmas su James Stewart and Ruth Roman. Labai gražūs gamtos vaizdai. Pagrindinė filmo mintis yra ta, kad vienas turi kitam pasaulyje padėti. Filmas parodo vaizdelį iš pirmųjų pionierių gyvenimo. Žmonės turėdavo pereiti aukštus kalnus ir

pavojingas vietas, kad pasiektų kitą gyvenamą vietą. Šitokiom kelionėm būdavo reikalingi vyrai, kurie žinojo kelius ir sugebėjo pramatyti pavojus. Šitame filme tokią rolę vaidina James Stewart.

Tačiau čia jis pasižymi viena savo silpnybe — nepasitiki kitais žmonėmis ir nieko nedaro kitų gerovei.

Čia taip pat parodoma anų laikų sukybė tų žmonių, kurie būdami stipresni, išnaudojo ir skriaudė silpnesnius ir vėliau atkeliavusius.

Filmas baigiasi tuo, kad blogieji žmonės išnaikinami visų gerųjų žmonių pastangomis ir sutarimu.

S. K.

DĖL KO AŠ NEINU Į BAŽNYČIĄ?

Kartais žmonės išsigalvoja visokių priežasčių, dėl ko jie neina sekmadieniais į bažnyčią. Tos priežastys dažnai būna labai nelogiškos ir neišmincingos. Jeigu tuos pačius pasiteisinimus duotum, dėl ko neini į kiną ar į teatrą, štai kaip jie atrodytų:

1. Kino salės savininkas niekad manęs nepakvietė.
2. Kai nueini, niekas neužkalbina, visi labai nedraugiški.
3. Kai nueini, vis prašo pinigų.
4. Ne visi kino tarnautojai gyvena aukštais kino didvyrių idealais.
5. Kai buvau vaikas eidavau, dabar turiu kitokių pramogų.
6. Kino seansai labai ilgai tęsiasi.
7. Ne visada sutinku su tuo, ką kine matau.
8. Man nepatinka kino muzika.
9. Seansai esti tuo metu, kai geriausia pabūti namie su šeima.

(Iš "Newsweek")

PRELATO P. M. JURO LAIŠKAS REDAKCIJAI

Šių metų "L. L." antrame numeryje pasiskundėme, kad skaitytojai labai nerangiai atnaujiną prenumeratą, todėl praėjusiais metais laikraščio leidimas mums atnešė nuostolio. Į tai tuoj atsiliepė Gerb. Prel. P. M. Juras, atsiųsdamas 100 dolerių su lydimuoju laišku. Tarp kita ko štai ką jis rašo:

"Tamstos turite pagrindo nusiskųsti skaitytojų nerangumui. "Laiškai Lietuviams" yra labai rimtas ir turiningas mėnraštis. Jei skaitytojai nuoširdžiai priimtų ten patiektąjį dvasinį maistą, taip stipriai spinduliuotų Kristaus dvasia, kad ir neskaitantieji pajustų reikalą panaudoti Tamstų siūlomas priemones platinti Kristaus Karalystei žemėje.

Materialinė pažanga ir doleris pavergė žmogų. Jam reikia radijo paklausyti, televizijos pažiūrėti, automobiliu pasivažinėti, pasisvečiuoti ir pasilinksinti, o rimtam žurnalui paskaityti nėra laiko. Kompanijoje pora dolerių nieko nereiškia. Vaišinantis nesigailima nė dešimtinės, bet geros spaudos palaikymui jokių būdu kišenėje nesuras poros dolerių.

Mūsų tikėjimo priešai ne aimanomis kovoja. Jie vergiškai laikosi savo vadų nustatyto plano, nieko nesigailėdami. Ir ką už tai gauna? Jie tampa vergais. Kristui tarnauti reiškia viešpatauti. Sunku suprasti, dėl ko žmonės verčiau nori vergauti negu viešpatauti. Labai džiaugiuosi, kad Tėvai Jėzuitai savo "Laiškais" gali pasiekti ir tuos, į kuriuos negalima prabilti asmeniškai. Tad linkiu gausios Dievo palaimos visiems Jūsų žygiams ir darbams."

Prel. P. M. Juras

A T S I Ū S T A P A M I N Ė T I

Šv. Jonas Bosko. LAIMĖS GAIRĖS: II laida. Paruošė A. Sabaliauskas, SDB. Lietuvių Saleziečių leidinys 1954 m. 136 psl., kaina 50 centų.

Br. Daubaras. UŽDANGAI NUSILEIDUS. Apsakymas. Išleido "Nida", 1-2, Ladbroke Gardens, London, W. 11, Gt. Britain.

LITERATŪROS LANKAI. Neperiodinis poezijos, prozos ir kritikos žodis. Penktas numeris. Laikraščio reikalais galima kreiptis: K. Bradūnas, 1127 Bayard St., Baltimore 23, Md.

KNYGŲ LENTYNA. Lietuvių Bibliografinės Tarnybos Biuletėnis, nr. 11-12.

LOKas RŪPINASI ISTORINE MEDŽIAGA

JAV LB Laikinasis Organizacinis Komitetas išsiuntinėjo apygardų ir apylinkių valdyboms bei apylinkių seniūnams istorinės medžiagos rinkimo reikalą labai svarbų bendraraštį. Kadangi minėtas bendraraštis tam darbui turės istorinės reikšmės, tad susipažinimui čia pat jį dedame.

LOKo 1954. III. 31 raštu buvo išsiuntinėtas Pasaulio Lietuvių Archyvo Direktoriaus atsišaukimas, kuriuo jis prašė JAV LB organus rūpintis lietuvių istorinės medžiagos rinkimo ir apylinkėse PLA talkininkų organizavimo reikalais.

Žinant, kad Amerikos lietuviai iš seno, o tremtiniai ir iš paskutiniųjų 10-15 metų turi labai svarbių Lietuvos ir lietuvių tautos istorinių raštų, dokumentų, leidinių, daiktų ir t.t., būtų didelė skriauda visam mūsų tautiniam reikalui, jei visa tai be prasmės išsimėtytų ar be pėdsakų sunyktų. O sunykti labai daug sunyksta. Kasdien į laužus ir šiukšlynus per visą kraštą, seniesiems mirus ar iš aktyvaus veikimo pasitraukus, iš palėpių, iš kampų "išvaloma" brangių ne tik Amerikos lietuvių gyvenimo vertybių, bet ir nebepapildomų Lietuvos buvimo dalykų.

Lietuvių Bendruomenei, besirūpinančiai lietuviybės išlaikymo byla, turi rūpėti išsaugoti ir istoriniai lietuvių tautos paminklai. Tas rūpestis turi išsitiesti per visą mūsų Bendruomenę nuo viršaus ligi mažiausios vietovės.

LOKas, skatindamas JAV LB organus šį klausimą laikyti labai svarbiu ir vietinius veiksmus jį vietose tinkamai organizuoti, prašo:

1. Kiekvieną apylinkės valdybą — tuoj pat išrinkti kurį kompetetingesnį asmenį ar net ir kelių asmenų komisiją, kad tuoj pradėtų, santykiaudami su PLA direktoriumi, rūpintis istorinės medžiagos apsauga, rinkimu ir PL Archyvui perdavimu.

2. Kiekvieną apygardos valdybą — šiuos reikalus aptarti savo posėdžiuose bei apygardų suvažiavimuose ir, kiek galima, planingiau organizuoti visoje apygardoje.

Šiuo metu perrinkus apylinkių organus, gali būti lengviau rasti ir naujų valdybų ir neįeinančių žmonių, tiems reikalams vietose rūpinti.

Kiekvienu atveju prašoma galimai greičiau susisiekti su Pasaulio Lietuvių Archyvo direktoriumi — Mr. V. Liulevičius, 2601 W. Marquette Road, Chicago 29, 111.

Administracijoje galima gauti gražiai įrištų praėjusių metų "Laiškų Lietuviams" komplektų. Vienerių metų komplekto kaina — 4 doleriai.